

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 14Co/10/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8112219875
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Majerník
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8112219875.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Majerníka a členov senátu doc. JUDr. Petra Molitorisa, PhD. a JUDr. Andreja Radomského v spore žalobcov: 1/ A. B., podnikateľ s obchodným označením A. B. - C., s miestom podnikania Jesenná 8, 080 05 Prešov, IČO: 32925042 (právny nástupca pôvodného žalobcu Coryn, s.r.o., IČO: 36 510 645, Jesenná 8, Prešov), 2/ BENC, s.r.o. so sídlom Jesenná 8, 080 05 Prešov, IČO: 36 506 451, 3/ PONECO, s.r.o. so sídlom Jesenná 12, 080 05 Prešov, IČO: 36 707 996, 4/ CORS, spol. s r.o. so sídlom Jesenná 8, 080 05 Prešov, IČO: 36 467 057, 5/ A. B., nar. X.X.XXXX, bytom D. XX, XXX XX A., právne zastúpení: JUDr. Michal Feciľak, advokát, so sídlom Jesenná 8, Prešov, IČO: 37941623, proti žalovaným: 1/ Prešovský samosprávny kraj, so sídlom Námestie mieru 2, 080 01 Prešov, IČO: 37870475, právne zastúpený: E. B. F., zamestnankyňa Správy a údržby ciest Prešovského samosprávneho kraja, G. H. XXX/XX, A., 2/ Mesto Prešov, so sídlom Hlavná 73, 080 01 Prešov, IČO: 00327646, právne zastúpený: JUDr. Alojz Naništa, advokát, so sídlom Sládkovičova 8, 080 01 Prešov, IČO: 35519193, o náhradu za vecné bremeno, o odvolaní žalobcov 1/ - 5/ proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 25.4.2019, č. k. 10C/133/2012-890, po rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uznesením sp.zn. 4Cdo/161/2020 z 29. júna 2022, takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok súdu prvej inštancie v tej časti, ktorou bola zamietnutá žaloba žalobcu v 5/ rade A. B. proti žalovanému Prešovskému samosprávnemu kraju o náhradu za zo zákona zriadené vecné bremeno k pozemkom parc. CKN č. 3145/21 – zastavaná plocha a nádvorie o výmere 217 m² (s výmerou prislúchajúcou na podiel žalobcu v 1 v rozsahu 108,5 m²) a parc. CKN č. 3145/33 zastavaná plocha o výmere 74 m² (s výmerou prislúchajúcou na podiel žalobcu v 1 v rozsahu 37 m²) a k tomu prislúchajúci výrok o náhrade trov konania medzi žalobcom v 5/ rade a žalovaným v 1/ rade a tiež vo výroku, ktorým bola žalovanému mestu Prešov priznaná proti žalobcom v 2/, 3/ a 4/ rade náhrada trov prvoinštančného konania a v rozsahu zrušenia mu vracia vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

V zostávajúcej časti o zamietnutí žaloby žalobcov, ako aj vo výroku o náhrade trov konania medzi žalobcami v 1/, 2/, 3/, a 4/ rade a žalovaným v 1/ rade a vo vzťahu medzi žalobcami v 1/ a 5/ rade a žalovaným Mestom Prešov rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

Žalovanému Mestu Prešov priznáva proti žalobcom v 1/ a 5/ rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

Žalovanému v 1/ rade priznáva proti žalobcom v 1/, 2/, 3/ 4/ rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom zamietol žalobu a žalovanému v 1/ a 2/ rade priznal voči žalobcom v 1/ - 5/ rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie ustálil skutkový stav tak, že žalobca v 1/ rade je vlastníkom parciel C-KN č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 347 m², C-KN č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 336 m², C-KN č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 363 m², C-KN č. 3292/11 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 372 m², C-KN č. 3292/13 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 101 m², nachádzajúcich sa v k. ú. H., zapísaných na LV č. XXXX, ktoré boli vytvorené Geometrickým plánom č. 139/2009, overený Správou katastra Prešov, pod č. 1032/09, z pôvodnej parcely KN C č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 2935 m², ktorú žalobca v 1/ rade nadobudol do vlastníctva na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod č. I. XXXX/XX, dňa 17.4.2007. Žalobca v 2/ rade je vlastníkom parcely č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 351 m², nachádzajúcej sa v k. ú. H., zapísanej na LV č. XXXX, ktorú nadobudol do vlastníctva na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod č. I. XXXX/XX, dňa 2.9.2009. Žalobca v 3/ rade je vlastníkom parcely CK-N č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 323 m² nachádzajúcej sa v k. ú. H., zapísanej na LV č. XXXX, ktorú nadobudol do vlastníctva na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod č. I. XXXX/XX. Žalobca v 4/ rade je vlastníkom parcely CK-N č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 358 m², nachádzajúcej sa v k. ú. H., zapísanej na LV č. XXXX, ktorú nadobudol do vlastníctva na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod č. V XXXX/XX. Žalobca v 5/ rade je vlastníkom parcely CK-N č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 357 m² nachádzajúcej sa v k. ú. H., zapísanej na LV č. XXXX, ktorú nadobudol do vlastníctva na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod č. I. XXXX/XX, dňa 3.9.2009. Žalobca v 5/ rade a pôvodný žalobca v 6/ rade (J. A. F.) sú podielovými spoluvlastníkmi parcely CK-N č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 291 m² vo veľkosti spoluvlastníckeho podielu po 1, nachádzajúcej sa v k.ú. H., zapísanej na LV č. XXX, ktorú nadobudli do vlastníctva na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod č. I. XXXX/XX, dňa 5.8.1998.

Inžinierska stavba cesty III. triedy č. 068010 spolu s chodníkom bola postavená aj na pozemku teraz vo vlastníctve žalobcov, na základe stavebného povolenia Okresného národného výboru - odborom dopravy v Prešove., č. j. Dopr. 3988/OD-83 zo dňa 14.3.1983 Tomuto stavebnému povoleniu predchádzalo územné rozhodnutie o umiestnení stavby č. výst. 771/82-Ke zo dňa 24.8.1982. Dňa 12.2.1992 bolo vydané koľaudačné rozhodnutie č. ObÚ-PD-2113/1991, ktorým bolo povolené užívanie cestnej stavby a táto bola odovzdaná do správy a údržby Okresnej správe ciest a Správe mestských komunikácií Prešov. Žalovaný v 1/ rade nadobudol vlastníctvo k predmetnej stavbe cesty III. triedy č. 068010 Prešov- Drienov - Lemešany na základe zákona č. 135/1961 Z.z. o pozemných komunikáciách, na ktorého s účinnosťou od 1.1.2004 prešlo vlastníctvo k cestám II. a III. triedy.

Vlastníctvo k chodníku nachádzajúcom sa na parcele C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 101 m², ktorá je vo vlastníctve žalobcu v 1/ rade a čiastočne sa nachádza aj na parcele C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 291 m², ktorá je vo vlastníctve žalobcov v 5/ a 6/ rade, je sporné, keďže obaja žalovaní tvrdia, že nie sú jeho vlastníckmi.

Na pozemkoch žalobcov, na ktorých bola postavená pozemná komunikácia - cesta III. triedy spolu s príslušným chodníkom vzniklo vecné bremeno v zmysle § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z. z.. Na návrh žalovaného z 29.10.2010 bolo zapísané vecné bremeno na LV č. XXX K. XXXX v časti C: Ťarchy, v znení: „Z 4121/09 - Vecné bremeno podľa § 34 a následne zákona č.162/1995 v znení neskorších predpisov v súlade a ustanov. zák. č. 66/2009, § 4, ktorého obsahom je držba a užívanie nehn. parc. č. XXXX/XX pod stavbou, vrátane práva uskutočňovať stavbu alebo zmenu stavby a to v prospech: Prešovský samosprávny kraj, Námestie mieru 2, 080 01 Prešov, IČO: 37870475, správca: Správa a údržba ciest PSK, Jesenná 14, 080 05 Prešov, IČO: 37936859“.

Znalec J. E. L. v znaleckom posudku č. 253/2012 stanovil všeobecnú hodnotu vecného bremena na parcelách KN č. XXXX/X, KN č. 3292/7, KN č. 3292/9, KN č. 3292/11, KN č. 3292/13, KN č. 3292/6, KN č. 3292/8, KN č. 3292/12, KN č. 3292/10, KN č. 3145/21, KN č. XXXX/X, KN č. 3153/41 a KN č. 3153/40 v katastrálnom území H. v období od 1.7.2009 do 11.7.2012 zaokrúhlene na sumu 135.800,- eur.

Zo znaleckého posudku J. D. M. č. 8/2016 vyplýva, že všeobecná hodnota vecného bremena vzniknutému podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. na parcelách KN č. XXXX/X, KN č. 3292/7, KN č. 3292/9, KN č. 3292/11, KN č. 3292/13, KN č. 3292/6, KN č. 3292/8, KN č. 3292/12, KN č. 3292/10, KN č. 3145/21, KN č. XXXX/X, KN č. 3153/41 a KN č. 3153/40 v k. ú. H. zapísaných na LV č. XXXX za tri roky predstavuje sumu 22.900,- eur, pričom všeobecnú hodnotu pozemkov znalec stanovil na 108.000,- eur.

Zo zmluvy o postúpení pohľadávky medzi postupcom spoločnosťou Coryn s.r.o. a postupníkmi - spoločnosťami BENC s.r.o., PONECO s.r.o., fyzickou osobou A. B. a spoločnosťou CORS spol. s r.o., vyplýva, že postupca má voči vlastníkom stavieb pozemnej komunikácie a chodníkov nachádzajúcich sa na parcele KN-C č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 2.935 m², a to Prešovskému samosprávnemu kraju a Mestu Prešov, nesplatenú pohľadávku, ktorú postúpil jednotlivým postupníkom tak, ako bolo v zmluve špecifikované.

Medzi SR zastúpenou Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií SR a Prešovským samosprávnym krajom bola uzatvorená dohoda o prechode majetku a s ním súvisiacich práv a povinností z vlastníctva štátu v Správe slovenskej správy ciest na Prešovský samosprávny kraj v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon v znení neskorších predpisov). Táto dohoda bola podpísaná dňa 29.12.2003 a vyplýva z nej, že v súvislosti s prechodom vlastníckych práv cestám II. a III. triedy z vlastníctva štátu do vlastníctva Prešovského samosprávneho kraja prechádzajú veci, ktoré do dňa prechodu podľa tejto dohody slúžili vnútorným organizačným jednotkám Slovenskej správy ciest uvedeným v čl. 4 tejto dohody (čl. 2 dohody).

Následne dňa 3.7.2012 došlo k podpisu zmluvy o prevode vlastníckeho práva k pozemnej komunikácii č. ZM/2012/ medzi prevodcom Prešovským samosprávnym krajom a nadobúdateľom Národnou diaľničnou spoločnosťou, a.s., pričom z tejto zmluvy vyplynulo, že prevodca je vlastníkom pozemnej komunikácie III/068010 Prešov - vysielateľ, privádzateľ D1, pričom prevodca previedol vlastnícke právo k dotknutej pozemnej komunikácii na nadobúdateľa za celkovú kúpnu cenu 1,- eur bez DPH, pričom táto kúpna cena bola určená dohodou zmluvných strán.

Na takto zistený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval ustanovenia čl. 2 ods. 3, čl. 20 ods. 1, 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 5 základných princípov CSP, § 3 ods. 1, § 39, § 123, § 151n ods. 1, 2, 3, § 151o ods. 1, 2, § 151p ods. 1, 2, 3, 4 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1, § 2 ods. 1, 2 zákona č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 70 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) a dospel k záverom, že žalobcovia sú vlastníkami nehnuteľností, na ktorých boli postavené stavby obmedzujúce ich vlastnícke právo, keďže uvedené údaje vyplývajú z katastra nehnuteľnosti a v zmysle § 70 ods. 1 katastrálneho zákona platí prezumpcia správnosti zapísaných údajov do momentu kým sa nepreukáže opak. K namietanej spornosti podpisov p. N. C., súd prvej inštancie konštatoval, že zo znaleckého posudku č. 154/2017 Technickej univerzity v Žiline vyplýva, že podpisy na kúpnych zmluvách patrili tejto osobe, preto uvedenú skutočnosť mal za preukázanú. Čo sa týka námietky žalovaných spočívajúcej v nepodaní žaloby včas, súd prvej inštancie uviedol, že žaloba bola podaná 29.6.2012, pričom následná zmena žaloby zo dňa 6.6.2013 spočívajúca v konkretizovaní žalovaných súm za jednotlivé pozemky, nemá vplyv na včasnosť podania žaloby. Súd poukázal na to, že v danom prípade nemožno poskytnúť zámennou zmluvou vlastníkovi pozemku pod stavbou náhradný pozemok v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. z dôvodu, že žalobcovia sa domáhajú náhrad za vecné bremeno za obdobie rokov 2009 až 2012, pričom v rokoch 2014 a 2015 tieto pozemky v ich vlastníctve odpredali Národnej diaľničnej spoločnosti. Následne súd konštatoval, že na prejednávajú

vec prihladal nie len z pozitívnoprávneho, ale aj z jusnaturalistického pohľadu, a preto prejednávánú vec posúdil aj cez prizmu dobrých mravov. Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že žalobcovia sú personálne prepojení osobou žalobcu v 5/ rade, a to s poukazom na zmluvu o postúpení pohľadávky, keďže za postupcu, ako aj štyroch postupníkov je podpísaný práve žalobca v 5/ rade, ako aj s poukazom na iné prevody medzi žalobcami. Títo žalobcovia podľa záveru súdu vedeli, že budú obmedzení na svojich vlastníckych právach, pretože cestné teleso sa na týchto pozemkoch už v čase ich kúpy na pozemkoch nachádzalo, pričom išlo o oprávnenú stavbu, čo žalobcovia v konaní ani nespochybňovali. Na základe uvedeného súd uzavrel, že žalobcovia v čase kúpy chceli byť práve uvedenou stavbou na svojich vlastníckych právach obmedzení, keďže im bol známy faktický stav pozemkov. Čo sa týka ceny za obmedzenie vlastníckeho práva určenej v znaleckých posudkoch, k uvedenej súd prvej inštancie konštatoval, že žalobcovia nepredložili žiadnu ponuku realitných kancelárií, ktorá by aspoň približne kopírovala faktický stav sporných pozemkov, teda ponuku na predaj/prenájom pozemkov, na ktorých sa nachádza stavba cesty, preto nebolo možné hovoriť o trhových cenách za náhradu užívania takýchto nehnuteľností, keďže ani samotný trh na takéto ponuky nereaguje. Súd uviedol, že uvedené obmedzenie malo byť zohľadnené v kúpnej cene nehnuteľnosti, za akú ju žalobcovia nadobudli, keďže žalobcovia prostredníctvom kúpnych zmlúv vstúpili do právneho postavenia svojich predchodcov, v dôsledku čoho nemohli predpokladať, že výkon ich vlastníckeho práva bude vo väčšom rozsahu ako bol výkon ich právneho predchodcu. Keďže žalobcovia uvedené pozemky scudzili zmluvami v prospech Národnej diaľničnej spoločnosti, súd mal za to, že zisk z uvedeného predaja nahradil zhodnotenie finančných prostriedkov, napr. prostredníctvom úroku v peňažnom ústave. Na základe zisteného skutkového stavu súd uzavrel, že žalobcom na jednej strane vlastnícke právo svedčí, avšak na druhej strane v predmetnom prípade dochádza k zneužívaniu uvedeného vlastníckeho práva žalobcami, a to špekulatívnym nadobudnutím vlastníckeho práva len za účelom vytvorenia zisku v dôsledku právnych rezíduí z minulosti. Súd poukázal na tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorým žalobca navrhuje oslobodenie od súdnych poplatkov v konaní vedenom Okresným súdom Prešov pod sp.zn. 8C/161/2011, z ktorého vyplýva, že sa jedná cca o 50 súdnych sporov na Okresnom súde Prešov. Súd prvej inštancie poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ z 13.12.1979 vo veci O. P. proti Land Rheinland- Pfalz, ako aj na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 23Cdo/430/2017 z 16.7.2018.

O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v súlade s ustanovením § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnej strane v spore, teda žalovaným v 1/ aj 2/ rade, priznal nárok na náhradu trov konania voči neúspešným žalobcom.

V zákonom stanovenej lehote podali odvolanie žalobcovia. Namietali, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázali na ustanovenia čl. 2 ods. 3, čl. 12 ods. 4, čl. 20 ods. 1, 4 Ústavy Slovenskej republiky, §§ 123, 124, 126, 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Nesúhlasili s tvrdením súdu prvej inštancie, že nimi uplatnený nárok je v rozpore s dobrými mravmi. Za konanie v rozpore s dobrými mravmi označili iba také konanie, ktorého cieľom nie je dosiahnutie účelu sledovaného právnu normou ale ktoré je v rozpore s ustálenými dobrými mravmi, vedené priamym úmyslom spôsobiť inému účastníkovi ujmu. Uviedli, že použitím korektívu dobrých mravov nemôže dôjsť k oslabeniu princípu istoty občianskoprávneho styku. Žalobcovia poukázali na uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp.zn. IV.ÚS 1750/10 z 3.1.2011, v zmysle ktorého domáhanie sa práva na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva nemožno kvalifikovať ako zneužitie vlastníckeho práva, či výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, lebo vlastník sa domáha toho, čo mu po práve náleží. Žalobcovia považovali zamietnutie žaloby za ujmu na ich právach, a to konkrétne na práve užívať svoj majetok a brať z neho úžitky, keďže súd, podľa ich názoru, uplatňovanie ich základných práv považoval za konanie v rozpore s dobrými mravmi. Uvedeným záverom súdu prvej inštancie podľa názoru žalobcov došlo k porušeniu čl. 12 ods. 4 Ústavy SR. V súvislosti s uvedeným poukázali na nález Ústavného súdu SR sp.zn. PL. ÚS 18/97 zo dňa 3.6.1998, z ktorého vyplýva, že uplatnenie základného práva predsa nemôže byť dôvodom pre nemožnosť nadobudnúť právo, alebo pre odňatie práva. Žalobcovia taktiež poukázali na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Cdo/98/2008 zo dňa 27.10.2009, v ktorom Najvyšší súd SR konštatoval, že „Z hľadiska týchto úvah sa javí byť zásadne sporným posúdenie prejednávanej veci odvolacím súdom podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré je taktiež v rozpore s existujúcou súdnou praxou, keď napadnutým rozsudkom na základe tohto ustanovenia sa vlastne založilo nové právo, a to akoby

nezrušiteľné právo žalovaných 1/, 2/ bývať v predmetnom rodinnom dome žalobcov bez právneho titulu; tým by došlo k trvalému bezodplatnému obmedzeniu vlastníckeho práva žalobcov. Odvolací súd prehliadol, že vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné len vo verejnom záujme na základe zákona a za náhradu.“ Žalobcovia na podporu ich tvrdení, že ich nárok nie je v rozpore s rozhodovacou praxou poukázali na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp.zn. 6Co/75/2012 z 11.12.2012. Napadnuté rozhodnutie žalobcovia označili za rozhodnutie v rozpore s princípmi právneho štátu a to najmä s princípom právnej istoty. Poukázali na rozhodnutia Okresného súdu Prešov sp.zn. 17C/166/99 z 23.3.2003, ktorému predchádzalo uznesenie Krajského súdu v Prešove sp.zn. 2Co/579/2001 zo dňa 20.9.2002, ktorými bol priznaný žalobcovi nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemkov žalobcu miestnou komunikáciou ako aj na rozsudok Okresného súdu Prešov sp.zn. 11C/258/2009 z 30.3.2010, potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp.zn. 9Co/43/2010 zo dňa 20.12.2010, ktorými bol priznaný žalobcovi nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemkov žalobcov cestou 1. triedy a rozsudok Okresného súdu Prešov sp.zn. 9C/102/2009 z 21.11.2011, zrušený rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp.zn. 17Co/24/2012 zo dňa 19.4.2012, v ktorom odvolací súd konštatoval, že pokiaľ sa preukáže, že sporné pozemky žalobcu žalovaný užíval, došlo k bezdôvodnému obohateniu a na daný právny vzťah je potrebné aplikovať ustanovenia § 451 OZ a ust. § 458 ods. 1 ObZ. Žalobcovia taktiež uviedli, že súd prvej inštancie ignoroval aj zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove zo dňa 10.1.2013 a závery zo zasadnutia občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove zo dňa 15.5.2018 a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove zo dňa 17.5.2018. Po prijatí stanovísk boli zo strany Krajského súdu v Prešove priznávané žalobcom nároky na náhradu za existujúce vecné bremeno zriadené na ich pozemkoch a to rozhodnutiami: rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 6Co/77/2017-1252 zo dňa 25.9.2018, rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 5Co/168/2017-761 zo dňa 27.9.2018 a uznesenie Krajského súdu v Prešove č.k. 18Co/115/2017-386 zo dňa 27.9.2018. Z rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 28Cdo/924/2011 žalobcovia citovali časť, z ktorej vyplýva, že zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva povinnosť strpieť užívanie pozemkov bezodplatne, a preto, ak nie je pre bezplatné užívanie pozemku iný právny dôvod (zmluva), platí, že povinnosti vlastníka pozemku strpieť jeho užívanie zodpovedá povinnosť vlastníka stavby poskytnúť mu za to náhradu, pričom nie je rozhodné, že predmetné stavby neboli žalovanou fakticky užívané a že z nich neplynul zisk. K obohateniu vlastníka stavby dochádza už zo samotného titulu vlastníckeho práva, ktoré zakladá jeho oprávnenie stavbu užívať. Taktiež žalobcovia poukazovali aj na ďalšie rozsudky najvyššieho súdu týkajúce sa práva na vydanie bezdôvodného obohatenia v prípade užívania pozemkov, na ktorých boli postavené stavby iných osôb ako vlastníka pozemkov, a to na uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 22Cdo/746/2007 zo dňa 19.3.2007, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5Cdo/8/2009 zo dňa 13.11.2009, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Cdo/52/2009 zo dňa 31.1.2011. Záverom žalobcovia poukázali aj na konanie v totožnej právnej veci vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 14C/75/2012, v ktorej súd prvej inštancie priznal žalobcom finančnú náhradu za užívanie predmetného pozemku zo strany žalovaného titulom bezdôvodného obohatenia a Krajský súd v Prešove rozsudkom sp.zn. 2Co/93/2016 zo dňa 30.11.2017 uvedené rozhodnutie potvrdil. Žalobcovia uviedli, že po odpredaji časti pozemku, parc. KN-C č. 3145/21, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 1578 m², ktorej užívanie bolo predmetom vyššie uvedeného sporu pod sp.zn. 14C/75/2012, ostala predmetom náhrady v prejednávanej veci už iba časť parcely KN-C č. XXXX/XX o výmere 291 m². V súvislosti s uvedeným mali žalobcovia za to, že ak už bola v občianskom súdnom konaní právoplatne vyriešená určitá otázka hmotnoprávneho vzťahu účastníkov, je súd v inom konaní, v ktorom má tú istú otázku posúdiť ako prejudiciálnu, viazaný jej skorším posúdením. Žalobcovia mali za to, že súd vo veci sp.zn. 10C/133/2012 bol pri zodpovedaní predbežnej otázky viazaný rozsudkom Okresného súdu Prešov č.k. 14C/75/2012-506 z 13.1.2016, teda bol viazaný posúdením súdu, že do 30.6.2009 patrila vlastníkom dotknutých pozemkov finančná náhrada zo strany žalovaných vlastníkov stavieb titulom bezdôvodného obohatenia a od 1.7.2009 do vysporiadania patrila vlastníkom dotknutých pozemkov finančná náhrada za obmedzenie ich vlastníckych práv z dôvodu vecného bremena v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z.. Čo sa týka rozhodnutia SD EÚ z 13.12.1979 vo veci O. P. proti Land Rheinland - Pfalz žalobcovia uviedli, že toto rozhodnutie nemožno aplikovať na prejednanú vec. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti možno uzavrieť, že v posudzovanej veci došlo zo strany súdu k porušeniu princípu právnej istoty a legitímneho očakávania, keďže súd postupoval inak, ako to vyplýva z vyššie uvedených rozhodnutí, čím došlo k porušeniu princípu viazanosti súdu právnym názorom Krajského súdu v Prešove, Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR. Vzhľadom na uvedené žalobcovia navrhli, aby odvolací súd napadnutý

rozsudok zmenil tak, že vyhovie návrhu žalobcov v celom rozsahu a prizná žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

Žalovaný v 1/ rade vo vyjadrení k odvolaniu zo dňa 31.7.2019 uviedol, že žalobcovia vo svojom odvolaní neodôvodnili odvolací dôvod a rovnako ani neuviedli k akým nesprávnym skutkovým zisteniam súd prvej inštancie dospel. Z uvedeného dôvodu žiadal žalovaný v 1/ rade o zamietnutie odvolania ako nedôvodného. Čo sa týka nesprávneho právneho posúdenia veci, žalovaný v 1/ rade sa s týmto v celom rozsahu stotožnil a zároveň uviedol, že inštitút dobrých mravov predstavuje súkromnoprávny princíp (uznesenie Ústavného súdu SR č.k. IV. ÚS 55/2011-19 z 24.2.2011). Poukázal na to, že výkonu práva sú stanovené určité hranice a nie je bezbrehý v zmysle pravidla rímskeho práva „Interest rei publicae ne sua re quis male utatur“ (štátu záleží na tom, aby nikto nezneužíval svoj majetok). Žalovaný v 1/ rade má za to, že žalobcovia dlhé roky špekulatívne a systematicky vykupujú pozemky zastavané cestným telesom a prostredníctvom viac ako 50 súdnych sporov sa domáhajú náhrad. Čo sa týka námietky žalobcov, že okrem odkazu na inštitút dobrých mravov súd prvej inštancie neuviedol ďalšie zákonné ustanovenia, na podporu svojich tvrdení, žalovaný sa stotožnil s postupom súdu a poukázal na to, že samotná konštatácia prvoinštančného súdu o konaní v rozpore s dobrými mravmi je postačujúca na to, aby výkon práv v rozpore s dobrými mravmi nepožíval právnu ochranu. Záverom žalovaný dal do pozornosti rozhodnutie ESLP vo veci Jarkovský proti Slovenskej republike zo dňa 2.7.2019, v ktorom ESLP zdôraznil, že v posudzovanom prípade bol sťažovateľov nárok zamietnutý pre rozpor s dobrými mravmi, a to vzťahom na veľmi špecifické okolnosti, najmä na dobrovoľné nadobudnutie majetku s plným vedomím jeho stavu a uplatňovanie podobných nárokov v mnohých iných prípadoch, bez skutočnej snahy o úpravu vzťahu medzi vlastníctvom a užívaním. V predmetnom rozhodnutí bolo poukázané na to, že v čase rozhodovania vnútroštátnych súdov existoval aspoň jeden podobný prípad, v ktorom súdy aplikovali ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a teda po celý čas konania bol úspech sťažovateľovej žaloby otvorene podmienený absenciou okolností rozporu s dobrými mravmi. Za týchto okolností mal žalovaný za to, že konanie žalobcov bolo špekulatívnym výkonom práv bez legitímnej nádeje na úspech. Vzhľadom na uvedené navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Odvolací súd vyzval žalobcov dňa 21.8.2019, aby sa v lehote 10 dní odo dňa doručenia výzvy vyjadrili k podaniu žalovaného v 1/ rade zo dňa 31.7.2019 a zároveň aj k použitiu ustanovení čl. 2 ods. 1, čl. 3 ods. 1 Základných princípov CSP a k záverom vyplývajúcim z rozhodnutia ESLP č. 4014/12 z 2.7.2019.

Žalobcovia vo vyjadrení zo dňa 2.9.2019 uviedli, že čo sa týka rozhodnutia ESLP č. 4014/12 z 2.7.2019 žalobca v 5/ rade bude v lehote 3 mesiacov žiadať o predloženie predmetnej veci veľkej komore, v dôsledku čoho uvedený rozsudok nie je právoplatný. S poukazom na čl. 2 ods. 1 CSP sa žalobcovia stotožnili s tým, že je na vec potrebné aplikovať princíp právnej istoty a rozhodnúť v súlade s rozhodnutiami, ktorými bol žalobcom priznaný nárok na náhradu za obmedzenie ich vlastníckych práv k nehnuteľnostiam, ktoré nadobudli v súlade so zákonom. Žalobcovia zdôraznili, že pozemky, ktorých užívanie je predmetom sporu nadobudol pôvodný žalobca v 1/ rade na základe kúpnej zmluvy od správcu konkurznej podstaty úpadcu AUTOMOBILOVÉ ZÁVODY, a.s. v likvidácii, so súhlasom konkurzného súdu v Košiciach. Právny predchodca žalobcu v 5/ rade nadobudol parcelu KN-C č. XXXX/X, v kat. území H., z ktorej bola následne vytvorená parcela KN-C č. XXXX/XX- zastavaná plocha a nádvorie o výmere 1578 m², vo verejnej dražbe konanej dňa 9.2.1992. Žalobca v 5/ rade spolu s p. F. nadobudol vlastníctvo k parcele KN-C č. XXXX/X na základe kúpnej zmluvy zo dňa 30.7.1998 od správcu konkurznej podstaty úpadcu I. E. - SÚGAM a uznesením Krajského súdu v Košiciach sp.zn. K24/1993 zo dňa 24.7.1998 udelil súhlas s predajom nehnuteľnosti patriacich do podstaty úpadcu zapísaných na LV č. XXX, nachádzajúcich sa v kat. území H.. Vklad vlastníckeho práva žalobcu v 5/ rade a p. F. bol povolený dňa 5.8.1998 pod č. I. XXXX/XXXX. Žalobcovia taktiež poukázali na to, že ako prví požiadali o majetkovoprávne vysporiadanie žalovaného v 1/ rade. Keďže však žalovaný v 1/ rade nemal v kat. úz. H. na zámenu za pozemky žalobcov žiadne náhradné pozemky, žalovaný v 1/ rade dňa 28.10.2009 požiadaval Obvodný pozemkový úrad Prešov o nariadenie pozemkových úprav. Tento však ostal nečinný, preto podali žalobcovia žaloby proti nečinnosti a postupu Obvodného pozemkového úradu Prešov, ktoré boli vedené na Krajskom súde v Prešov pod sp.zn. 3S/112/2010, 3S/109/2010, 1S/18/2011, 3S/60/2011, 4S/22/2012, 1S/66/2012, 2S/30/2012. S poukazom na uvedené mali žalobcovia za to, že pozemky nadobudli v súlade so zákonmi, domáhali sa majetkovoprávneho vysporiadania a ich konanie nemôže

byť v rozpore s dobrými mravmi. Opätovne poukázali na to, že súd v napadnutom rozhodnutí ignoroval zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove zo dňa 10.1.2013.

Žalovaní v 1/ a 2/ rade, napriek výzve súdu zo dňa 6.9.2019, aby sa vyjadrili k podaniu žalobcov zo dňa 2.9.2019, sa k tejto nevyjadrili v súdom stanovenej lehote.

Krajský súd v Prešove ako odvolací súd rozsudkom č.k. 14Co/17/2019-1263 z 28.januára 2020 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovaným proti žalobcom priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Dospel k záveru, že odvolanie žalobcov je nedôvodné. Vo vzťahu ku uplatneným odvolacím dôvodom uviedol, že:

Uplatnený odvolací dôvod o nesprávnych skutkových zisteniach, ku ktorým dospel súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov, spočíva v tom, že z vykonaných dôkazov súd dospeje k nesprávnym zisteniam z dôvodu nesprávne vyhodnotenej dôležitosti alebo pravdivosti dôkazov alebo z dôvodu porušenia pravidiel formálnej logiky. V konaní pred súdom prvej inštancie však bolo nepochybné preukázané, že žalobcovia boli vlastníkami predmetných nehnuteľností, na ktorých sa nachádza stavba cesty III. triedy č. 068010 spolu s chodníkom. Uvedená stavba - cesta III. triedy č. 068010 bola postavená na základe stavebného povolenia vydaného Okresným národným výborom - odborom dopravy v Prešove., č. j. Dopr. 3988/OD-83 zo dňa 14.3.1983. Dňa 12.2.1992 bolo vydané kolaudačné rozhodnutie č. ObÚ-PD-2113/1991, ktorým bolo povolené užívanie cestnej stavby a táto bola odovzdaná do správy a údržby Okresnej správe ciest a Správe mestských komunikácií Prešov. Žalovaný v 1/ rade nadobudol vlastníctvo k predmetnej stavbe cesty III. triedy č. 068010 Prešov - Drienov - Lemešany na základe zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách, s tým, že na neho s účinnosťou od 1.1.2004 prešlo vlastníctvo k cestám II. a III. triedy. Žalobcovia k predmetným pozemkom, na ktorých sa nachádza stavba cestného telesa nadobudli vlastnícke právo v rokoch 2007 - 2010 na základe jednotlivých v dôvodoch rozsudku súdu prvej inštancie špecifikovaných kúpnych zmlúv. Žalobca v 5/ rade nadobudol podielové spoluvlastníctvo k parcele CK-N č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 291 m² vo veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1, nachádzajúcej sa v k.ú. H., zapísanej na LV č. XXX, ktorú nadobudli do vlastníctva A. B. a J. F. na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod č. I. XXXX/XX, dňa 5.8.1998. Zo spisu vyplýva aj nesporný fakt, že kúpnu zmluvou z 20.12.2012 nehnuteľnosti, za ktorých obmedzenie vecným bremenom sa žalobcovia domáhali náhrady, boli prevedené na kupujúceho Národnú diaľničnú spoločnosť, a.s. za kúpnu cenu vo výške 265.625,- eur (plus navýšenie o DPH vid' čl. 776 a nasl. spisu). Preto skutkové závery súdu prvej inštancie vo vzťahu k týmto nehnuteľnostiam sú správne zistené a zodpovedajú listinným dôkazom nachádzajúcich sa v spisovom materiály.

K odvolacej námietke žalobcov o nesprávnom právnom posúdení veci súdom prvej inštancie, odvolací súd poukázal na závery konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení sú vyvodzované právne závery a aplikovaná konkrétna právna norma na zistenie skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nemu vtedy, ak súd nepoužil správny náležitý právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V prejednávanej veci je predmetom konania nárok žalobcov na priznanie finančnej náhrady za zriadenie vecného bremena v zmysle § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. za obdobie od 1.7.2009 do 11.7.2012.

Podľa § 4 zákona č. 66/2009 Z.z., ak nemá vlastník stavby ku dňu účinnosti tohto zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívanému vlastníkom stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov,

ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Podkladom na vykonanie záznamu o vzniku vecného bremena v katastri nehnuteľností je súpis nehnuteľností, ku ktorým vzniklo v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

Uvedené vecné bremeno bolo zriadené na pozemkoch žalobcov v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z., teda predstavuje zákonné vecné bremeno. Zákon č. 66/2009 Z.z. je špeciálnym predpisom, ktorý upravuje usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré prešli do vlastníctva obce alebo vyššieho územného celku podľa osobitných predpisov, vrátane príľahlej plochy, ktorá svojím umiestnením a využitím tvorí neoddeliteľný celok so stavbou. Predmetný právny predpis neobsahuje úpravu týkajúcu sa priznania náhrady za zriadenie vecného bremena, a teda za obmedzenie vlastníckeho práva. Všeobecne však možno konštatovať, že pri riešení otázky náhrady za zákonom zriaďované vecné bremeno treba vychádzať z čl. 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd, ako aj z čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Vlastníkom nehnuteľností zaťažených vecným bremenom prislúcha nárok na priznanie náhrady za zriadenie vecného bremena na ich pozemkoch, na ktorých bolo zriadené vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z.. Takýto záver o existencii práva povinných z vecného bremena na primeranú náhradu za jeho zriadenie vyplýva aj zo záverov zasadnutia občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove z 10.1.2013, na ktoré žalobcovia vo svojom odvolaní poukazovali a to konkrétne, cit: „Zákonom č. 66/2009 Z. z., o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, došlo s účinnosťou od 01. 07. 2009 k zriadeniu vecného bremena na pozemky zastavané komunikáciami a užívanie pozemkov zastavaných komunikáciami, nie je od účinnosti tohto zákona bez právneho dôvodu. Uvedený zákon explicitne neupravuje otázku náhrady za zriadenie vecného bremena. Niet však žiadnej zákonnej prekážky na to, aby sa vlastníkovi trpiaceho pozemku zastavaného pozemnou komunikáciou priznala primeraná náhrada podľa všeobecných zásad upravujúcich inštitút vecného bremena, a to do času, kým sa vlastníkovi neposkytne podľa tohto zákona náhradný pozemok, alebo kým sa neskončí konanie o pozemkových úpravách.“ Tu sa žiada uviesť, že vyjadrenie kolégia krajského súdu v zmysle § 17 ods. 3 písm. a), b) zák. č. 757/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov, nie je však svojou podstatou možné stotožniť so stanoviskom k zjednoteniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, aké je oprávnené prijať kolégium Najvyššieho súdu SR v zmysle ust. § 21 ods. 3 písm. a), b) zák. č. 757/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov. V zásade však tak, ako je uvedené vyššie, nemožno konštatovať, že by pri postupe podľa zák. č. 66/2009 Z.z. nemali osoby povinné z vecného bremena nárok na náhradu za zriadené vecné bremeno.

Aj pri usporiadaní pomerov medzi vlastníkmi pozemku a stavby podľa zákona č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky nemožno len samotnú skutočnosť o zriadení vecného bremena posudzovať bez hodnotenia skutočností, ktoré predchádzali obmedzeniu vlastníckeho práva vlastníka pozemku a ani také skutočnosti, na základe ktorých sa vzťah vlastníka pozemku a vlastníka stavby usporiadal prevodnou zmluvou, ktorou pozemok bol prevedený do vlastníctva vlastníka stavby.

V konaní nebolo medzi stranami sporným, že stavba predmetnej pozemnej komunikácie sa začala dňa 14.3.1983 na pozemku, ktorý bol vo vlastníctve Čsl. štátu a bola aj dokončená kolaudačným rozhodnutím zo dňa 12.2.1992. Ten kto kupoval nehnuteľnosť v priebehu konkurzného konania, kupoval ju s plným vedomím, že kupuje nehnuteľnosť zastavanú pozemnou komunikáciou, ktorú nebude môcť nikdy v budúcnosti reálne užívať, mať v držbe, ani požívať z nej úžitky vo väčšej miere, ako to bol oprávnený jeho predchodca. Nový vlastník pozemku totiž nemôže nadobudnúť k tomuto pozemku viac práv, ako mal predchádzajúci vlastník. Preto pokiaľ pôvodný vlastník pozemku sám postavil stavbu pozemnej komunikácie, ktorá je naďalej v jeho vlastníctve, resp. vo vlastníctve jeho právneho nástupcu, pričom tento pozemok sám zastaval a umožnil ho využívať iným osobám bez uplatnenia si akejkoľvek náhrady, nemohol si takéto práva uplatňovať ani nový vlastník pozemku, ktorý vlastnícke právo nadobudol následne. Toto je síce v prvom rade relevantné pre usporiadanie pomerov pred nadobudnutím účinnosti zák. č. 66/2009 Z.z., ale nemožno ho úplne opomenúť ani v rámci usporiadania vlastníckych pomerov zriadením vecného bremena, a to najmä za stavu, keď boli kúpnu zmluvou pomery vlastníka stavby (pozemnej komunikácie) a pozemku s konečnou platnosťou usporiadané. Vlastníci pozemku dostali náhradu za pozemok síce nie vo forme náhradného pozemku (akú prioritne predpokladá zák. č. 66/2009 Z.z. v ust. § 2 ods. 1), ale vo forme finančnej náhrady, plnenie ktorej nemožno prehliadať ani pri

rozhodovaní o podanej žalobe. Pre rozhodnutie o podanej žalobe bolo preto potrebným zodpovedanie otázky, či môže pri spravodlivom usporiadaní pomerov obstať popri zaplatenej kúpnej cene ešte aj nárok na náhradu za vecné bremeno zriaďované podľa § 4 ods. 1, 2 zák. č. 66/2009 Z.z..

Zákon č. 66/2009 Z.z. je zákonom, ktorý obsahuje úpravu akú predpokladá ustanovenie § 151n ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka - zriadenie vecného bremena zákonom. Vzhľadom k tomu, že je predpisom, ktorým sa upravujú vlastnícke vzťahy k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obcí a vyšších územných celkov nadobudnutých podľa osobitných predpisov, pričom problém náhrady za nútené obmedzenie vlastníckych práv vlastníkov pozemkov pod stavbami priamo nerieši, avšak v ustanovení § 4 odkazuje na úpravu v ustanoveniach § 151n až § 151p Občianskeho zákonníka, pri riešení otázky náhrady za obmedzenie vlastníckych práv, je potrebné z týchto ustanovení vychádzať a nemožno opomenúť, že zákon č. 66/2009 Z.z. poskytnutie náhrady vlastníkovi pozemku pod stavbou v podobe náhradného pozemku podmienil ochotou vlastníka stavby na uzavretie zámennej zmluvy a tiež ďalšou podmienkou, ktorou je existencia pozemku vo vlastníctve vlastníka stavby, súčasťou na zámenu. Až neuplatnenie uvedeného postupu je dôvodom usporiadania pomerov k pozemku pod stavbou v rámci konania o nariadení pozemkových úprav, pričom osobou oprávnenou požiadať o nariadenie pozemkových úprav je len vlastník stavby, kedy sa má prihliadnuť na jeho potreby, pričom aj v rámci nariadených pozemkových úprav sa usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou vykoná buď formou poskytnutia náhradného pozemku v obvode úprav, alebo formou finančnej náhrady, avšak len za kumulatívneho splnenia troch podmienok, ktorými je to, že a) v obvode pozemkových úprav nie sú pozemky na účely poskytnutia náhrady, b) ide o pozemok pod stavbou v maximálnej zákonom ustanovenej alebo nižšej výmere a c) o usporiadanie formou finančnej náhrady požiada vlastník pozemku. Zákon č. 66/2009 Z.z. nedáva vlastníkovi pozemku žiadnu možnosť domáhať sa usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom zaťaženým zákonným vecným bremenom a ponecháva ich usporiadanie výlučne na dobrej vôli užívateľovi pozemku.

Vecné bremená zriadené ex lege, majú špecifický režim, upravený verejnoprávnymi predpismi, na základe ktorých boli zriadené. Zároveň však majú aj súkromnoprávny prvok. Vecné bremeno totiž charakterizuje občianske právo ako právo niekoho iného než vlastníka veci, ktoré ho obmedzuje tak, že je povinný niečo trpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať. Tzv. zákonné vecné bremená tento charakter majú tiež. Ich režim nie je úplne totožný s režimom zmluvných vecných bremien, pretože sa riadia špeciálnou úpravou právnych predpisov, avšak nejde o komplexnú úpravu, ktorá by vylučovala použitie všeobecnej úpravy občianskeho práva o vecných bremenách. Ak tieto špeciálne predpisy nemajú zvláštnu úpravu, riadi sa ich režim všeobecnou úpravou občianskoprávnou. Finančná náhrada za zriadenie vecného bremena je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Senát odvolacieho súdu sa prikláňa k názorom vyjadreným v niekoľkých rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR, že finančná náhrada za zákonom zriadené vecné bremeno je jednorazová; nemá charakter opakovaného plnenia (viď napr. 3Cdo/49/2014).

Z dokazovania realizovaného súdom prvej inštancie vyplynulo, že v správnom konaní neboli usporiadané pomery vlastníkov predmetných pozemkov. Každopádne tak, ako je už uvedené vyššie, za pozemky bola ich vlastníkom podľa kúpnej zmluvy poskytnutá finančná náhrada. Za takéhoto stavu pozitívne rozhodnutie o vyhovení žalobe na priznanie nároku za zriadené vecné bremeno (žalobcami formulované ako nárok na opakované plnenie) by zjavne odporovalo základnej zásade civilného práva, a to zásade ekvity, v zmysle ktorej sa na právne vzťahy má aplikovať tzv. mimoprávny systém pravidiel, akým je aj inštitút dobrých mravov. Dobré mravy predstavujú určité morálne pravidlá, ktoré sú v danom čase a na danom mieste všeobecne považované za správne a zároveň sú uznávané ako meradlá zákonnosti a slušnosti v rámci právnych vzťahov.

Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie postupoval v súlade so zákonom, ak podrobil žalobcami uplatnený nárok kritériu dobrých mravov, a to vzhľadom na vedomosť žalobcov, že na pozemkoch, ktoré nadobudli na základe vlastnej, slobodnej vôle, sa nachádza stavba cestného telesa, teda už pred nadobudnutím vlastníckeho práva vedeli, že v prípade prevodu vlastníckeho práva, budú obmedzovaní v užívaní svojich nehnuteľností.

V súvislosti s vyššie uvedeným odvolací súd poukazuje aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. II.ÚS 389/09-20 zo dňa 26.11.2009, v ktorom ústavný súd v súvislosti s korektívom

dobrych mravov uviedol, že „za podstatné v prejednávacom prípade považoval to, že sťažovateľ v čase nadobudnutia pozemku vedel alebo mohol vedieť, že pozemok je zastavaný stavbou cesty. Uvedenú skutočnosť potom sťažovateľ zohľadnil alebo mohol zohľadniť aj pri dojednávani podstatných náležitostí zmluvy, na základe ktorej pozemok nadobudol, resp. pri samotnom rozhodovaní sa, či pozemok za daných podmienok má záujem nadobudnúť alebo nie. Ak sťažovateľ za týchto okolností vlastníctvo k pozemku nadobudol, táto okolnosť nemohla ostať bez následkov ani vo vzťahu k posudzovaniu jeho nároku z hľadiska jeho súladu, resp. rozporu s dobrými mravmi.“ Kontrolou ústavnosti teda prešiel postup súdu, ktorý nároky žalobcov, v súvislosti so stavbou zriadenou na ich nehnuteľnosti, preskúmal cez prizmu dobrých mravov, pričom ústavný súd sa stotožnil s názorom všeobecných súdov v preskúmvanej veci, že vlastníci nehnuteľností, na ktorých bolo zriadené cestné teleso, pred tým ako tieto nehnuteľnosti nadobudli do vlastníctva, vedeli o obmedzení svojich vlastníckych práv, preto nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia žalobcov bol v predmetnom prípade v rozpore s dobrými mravmi, keďže toto obmedzenie mohlo byť zohľadnené aj pri dojednávani kúpnej ceny na takýto pozemok, prípadne v iných okolnostiach.

Porušením práva žalobcu v 5/ rade sa zaoberal aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v konaní vedenom pod sp.zn. 4014/12 vo veci Jarkovský proti Slovenskej republike, v ktorom p. B. namietal porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru tvrdiac, že jeho žaloba bola zamietnutá svojvoľne a v rozpore s princípom právnej istoty, keďže rovnaké súdy v iných konaniach o totožných nárokoch a to pred napadnutým rozhodnutím, ako aj po ňom, rozhodovali odlišne ako v napadnutom rozhodnutí. Ďalej namietal porušenie článku 1 Protokolu č. 1 vzhľadom na skutočnosť, že Mesto Prešov užíva jeho pozemky a súdy mu svojvoľne zamietli akúkoľvek náhradu v tomto ohľade. V rozhodnutí zo dňa 2.7.2019 ESLP v bode 53 zdôraznil, že v posudzovanom prípade bol sťažovateľov nárok zamietnutý pre rozpor s dobrými mravmi, a to vzhľadom na veľmi špecifické okolnosti prípadu. ESLP v súvislosti s uvedeným poukázal najmä na dobrovoľné nadobudnutie majetku s plným vedomím jeho stavu a uplatňovanie podobných nárokov v mnohých iných prípadoch, bez skutočnej snahy o úpravu vzťahu medzi vlastníctvom a užívaním. Na základe týchto okolností sa na vec aplikovalo ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a žaloba bola zamietnutá. Vzhľadom na vyššie uvedené ESLP dospel k záveru, že nič nenaznačuje tomu, že by aplikáciu § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka v posudzovanom prípade neumožňovali hlboké a pretrvávajúce rozpory v judikatúre. Tento záver neovplyvnila ani judikatúra, ktorá nasledovala po rozhodnutiach prijatých v posudzovanom prípade. Sťažnosť podľa Článku 6 ods. 1 Dohovoru bola teda odmietnutá ako zjavne nepodložená. Čo sa týka porušenia článku 1 Protokolu č. 1 Dohovoru, k uvedenému ESLP uviedol, že v čase rozhodovania vnútroštátnych súdov už bol aspoň jeden podobný prípad, v ktorom súdy na všetkých stupňoch aplikovali § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a teda po celý čas konania bol úspech sťažovateľovej žaloby podmienený absenciou okolností rozporu s dobrými mravmi. Za týchto okolností nemožno tvrdiť, že sťažovateľ uplatňoval niečo iné, než špekulatívny občianskoprávny nárok bez legitímnej nádeje na úspech a teda nemal „majetok“ chránený Článkom 1 Protokolu č. 1. ESLP preto zvyšnú časť sťažnosti podľa tohto ustanovenia odmietol ako nezlučiteľnú *ratione materiae* s ustanoveniami Dohovoru. Vzhľadom na uvedené ESLP odmietol aj námietku podľa Článku 13 Dohovoru a sťažnosť vyhlásil za neprijateľnú.

Vzhľadom na vyššie uvedené je nevyhnutné konštatovať, že právo žalobcov na priznanie náhrady za zriadenie vecného bremena je nevyhnutné podrobiť kritériu dobrých mravov vzhľadom na skutočnosť, že žalobcovia slobodne nadobudli vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, na ktorých výkon vlastníckeho práva bol obmedzený vzhľadom na v čase prevodu vlastníckeho práva už existujúcu stavbu cestného telesa. S poukazom na uvedené, odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie, považoval priznanie nárokov žalobcov v súvislosti so zriadením záložného práva na ich nehnuteľnostiach za poskytnutie ochrany nároku, ktorého výkon je v rozpore s dobrými mravmi, a to vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti prípadu.

Výkon subjektívnych práv vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov možno vnímať ako právo každého správať sa spôsobom, ktorý mu umožňuje zákon alebo ktorý vyplýva zo zmluvy, či z rozhodnutia štátneho orgánu a možnosť domáhať sa svojich práv. Výkon práv a povinností však nemožno chápať absolútne a neobmedzene. Obmedzenie výkonu subjektívnych práv je dané predovšetkým právom na výkon subjektívnych práv iných subjektov avšak nemenej dôležitým kritériom je aj výkon práv v

súlade s dobrými mravmi. (§ 3 Občianskeho zákonníka). Poskytnutie ochrany nárokom žalobcov na priznanie náhrady za zriadenie vecného bremena by bolo v rozpore s dobrými mravmi, a teda porušením ustanovenia § 3 Občianskeho zákonníka.

Čo sa týka rozhodnutí na ktoré poukazujú žalobcovia, odvolací súd k týmto uvádza, že vo väčšine z nich sa rieši vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemku, na ktorom je zriadená stavba, ktorá nepatrí vlastníkovi pozemku (resp. neboli zriaďované ako v danom prípade vlastníkom pozemku), teda nejedná sa o totožné skutkové okolnosti ako v prejednávanej príhode. Taktiež uvedené rozhodnutia boli vydané súdmi rovnakej alebo nižšej inštancie, pričom odvolací súd uvedenými právnymi závermi nie je v zmysle žiadneho zákonného ustanovenia viazaný. Žiadne z rozhodnutí, na ktoré poukázali žalobcovia a ktoré by boli vydané súdnymi autoritami, sa nezaobera problematikou uplatnenia obdobných nárokov, ako si v predmetnom konaní uplatnili žalobcovia, a to výkonom práva cez prizmu dobrých mravov.

Napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

Na základe žalobcami podaného dovolania Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp.zn. 4Cdo/161/2020 z 29. júna 2022 Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 28.januára 2020 sp. zn. 14Co/17/2019 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Z dôvodov uvedeného rozhodnutia plynie záver o prípustnosti podaného dovolania a aj o jeho dôvodnosti. Poukázal na to, že:

Z obsahu dovolania je zrejmé, že súd by mal byť v konaní o finančnú náhradu za užívanie cudzieho pozemku viazaný právoplatným posúdením totožného, resp. obdobného nároku iným súdom (vyjadreným vo výroku rozhodnutia) za iné časové obdobie s tým, že poukázali na odklon od rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/44/2010.

V zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 CSP) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali.

Rozhodnutie sp. zn. 1Cdo/44/2010 (R 40/2013), na ktoré poukázali v dovolaní žalobcovia, treba považovať za súčasť ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

Právoplatným rozsudkom súdu, ktorým sa ukladá povinnosť, sa adresátom účinkov záväznosti tohto rozhodnutia označeným v ustanovení § 228 ods. 1 CSP zakladá prekážka právoplatne rozhodnutej veci (§ 230 CSP). Účinky tohto právoplatného rozhodnutia sa vzťahujú na strany sporu (účastníkov konania), v ktorom bolo vydané; jeho výrok je záväzný pre súdy a iné štátne orgány, a to aj vtedy, ak ako predbežnú otázku posudzujú právny vzťah medzi týmito účastníkmi, ktorý sa vyriešil uvedeným právoplatným súdnym rozhodnutím (pozri aj Števíček, Ficová a kol. Občiansky súdny poriadok. Komentár, Praha 2009, s. 425).

Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/44/2010 (R 40/2013) v súvislosti s viazanosťou súdu posúdením hmotnoprávneho vzťahu strán sporu v inom súdnom konaní v nadväznosti na ustanovenie § 230 CSP, resp. vtedy platného § 159 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) uviedol, že pokiaľ ide o iný (nie ten istý) nárok (predmet konania), zásadne platí, že ak v skončenom konaní účastníkov došlo právoplatným súdnym rozsudkom k vyriešeniu hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa aj tento

(nový) nárok (neidentický s predmetom skončeného konania) odvodzuje, je súd v tomto ďalšom (novom) občianskom súdnom konaní pri zodpovedaní predbežnej otázky (ktorá právoplatným súdnym výrokom sa už vyriešila ako vec sama) týmto vyriešením viazaný. (...) Súd preto nesmie vychádzať z iného záveru o (ne)existencii uloženej povinnosti medzi tými istými účastníkmi, než ako o tomto ich právnom vzťahu už bolo právoplatne rozhodnuté.

Keďže súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore účastníkov, nie je rozhodujúce, či súd v právoplatne skončenom konaní vec správne alebo nesprávne právne posúdil. So zreteľom na právoplatnosť a z toho plynúcu záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia nesmie byť táto otázka položená a akékoľvek jej „nové“ právne posudzovanie v inom (ďalšom) konaní tých istých účastníkov je neprípustné. Iné riešenie by znamenalo, že súd môže porušiť viazanosť uloženú mu zákonom v § 228 ods. 1 CSP. Pokiaľ súd spomenutý prejudiciálny účinok ignoruje (nevezme za základ pre svoje rozhodnutie prejudikovaný hmotnoprávny vzťah a rozhodne v rozpore s prejudikovaným hmotnoprávnym vzťahom), nerešpektuje záväzné súdne rozhodnutie a koná v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), v zmysle ktorej môžu štátne orgány konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobe, ktorý ustanoví zákon (viď čl. 2 ústavy). Zásada právnej istoty je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Popretie prejudiciálnej záväznosti právoplatného súdneho rozhodnutia znamená zásah do stability práva a právnych vzťahov ako aj do riadneho výkonu spravodlivosti. Aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre venuje ochrane právnej istoty ako základnému aspektu právneho štátu náležitú pozornosť (viď najmä rozsudky vo veci Brumărescu proti Rumunsku z 28. októbra 1999 a vo veci Ryabikh proti Rusku z 24. júla 2003).

Otázkou prejudiciálneho účinku právoplatného rozhodnutia sa zaoberala nielen judikatúra najvyššieho súdu, ale aj judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Ústavný súd v náleze II.ÚS 349/09-36 z 20. januára 2010 rozhodol o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), zdôrazniac, že vzhľadom na zásadu prejudiciality vyplývajúcu z ustanovenia § 135 ods. 2 OSP (teraz § 194 ods. 1, 2 CSP), ako aj na zásadu viazanosti súdu právoplatnými rozhodnutiami vydanými v inom konaní podľa § 159 ods. 2 OSP (teraz § 228 ods. 1 CSP) všeobecný súd nemá možnosť výberu v otázke, či bude rešpektovať právoplatné rozhodnutie vydané v inom konaní, ktoré rieši otázku javiacu sa prejudiciálnou v súvislosti s riešením daného prípadu. V uznesení I.ÚS 170/2015-15 z 1. apríla 2015 ústavný súd uviedol, že ani samotná skutočnosť, že napriek veci už právoplatne meritórne rozhodnutej môže existovať aj iný pohľad na túto identickú vec, nie je dostatočným dôvodom na nové rozhodnutie o tejto veci, pretože aj tento iný pohľad na tú istú záležitosť mal byť a mohol byť predmetom prieskumu v rámci už právoplatne skončeného konania.

Okresný súd Prešov rozsudkom z 13. januára 2016 č. k. 14C/75/2012-506 čiastočne vyhovel žalobcom 1/ a 2/ (v dovolaní posudzovanom spore žalobcovi 5/) a žalovanému (Prešovský samosprávny kraj so sídlom v Prešove) uložil povinnosť zaplatiť obom žalobcom po 8.645,12 eur s príslušenstvom titulom bezdôvodného obohatenia. Krajský súd v Prešove rozsudkom z 30. novembra 2017 sp. zn. 2Co/93/2016 odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Žalobcovia v uvedenej veci žiadali vydanie náhrady za užívanie pozemku v ich podielovom spoluvlastníctve titulom bezdôvodného obohatenia za obdobie od 17. januára 2005 do 16. januára 2007. Súd nižších inštancií vyhodnotil ich nárok ako opodstatnený vo vzťahu k pozemku nachádzajúceho sa pod cestou III. triedy (parcela KN C č. 3145/21 zapísaná na LV č. XXX, k. ú. H.), za ktorého užívanie, avšak už titulom náhrady za zriadené vecné bremeno si uplatňoval žalobca 5/ svoje nároky aj v posudzovanom spore.

Keďže súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore strán, nie je rozhodujúce, či súd v (skoršom) právoplatne skončenom konaní spor správne alebo nesprávne právne posúdil (napr. aj pokiaľ ide o otázku nepoužitia korektívu dobrých mravov, ktorú už, vychádzajúc z okolností konkrétnej veci, súdy ako predbežnú otázku vyriešili). So zreteľom na právoplatnosť a z toho plynúcu záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia

nesmie byť táto otázka položená a akékoľvek jej „nové“ právne posudzovanie v inom (ďalšom) konaní tých istých účastníkov je neprípustné. Zásada právnej istoty je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces.

Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že v preskúmvanej veci odvolací súd nerešpektoval prejudiciálny účinok právoplatného rozsudku Okresného súdu Prešov z 13.januára 2016 č. k. 14C/75/2012-506 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 30.novembra 2017 sp. zn. 2Co/93/2016, ktorým bola s účinkami ex tunc (deklaratórny rozsudok) poskytnutá ochrana už porušeným subjektívnym právam žalobcu 5/ vyplývajúcim z jeho hmotnoprávných (majetkových) vzťahov so žalovaným 1/ založených na existencii stavby a užívaní pozemku stavbou cesty stojacou na pozemku vo vlastníctve žalobcu 5/, ktoré existovali aj v období rozhodnom pre posúdenie opodstatnenosti v prejednávacom konaní uplatnenej žaloby o náhradu za zriadené vecné bremeno zo zákona. Záver odvolacieho súdu najmä vo vzťahu k žalobcovi 5/, že priznanie nárokov v súvislosti so zriadením vecného bremena na nehnuteľnosti možno považovať za poskytnutie ochrany nároku, ktorého výkon je v rozpore s dobrými mravmi, preto nie je správny.

Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu sa riešením predmetnej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Žalobcovia opodstatnene namietajú, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Preto dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP). S prihliadnutím na dôvod zrušenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu sa najvyšší súd nezaoberal ďalšími, v dovolaní namietanými vadami.

Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

Po opätovnom predložení veci odvolaciemu súdu pre ďalší postup v predmetnej veci bolo a je relevantným to, že odvolací súd v zmysle ustanovenia § 455 CSP je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu. Pri tejto viazanosti právnym názorom dovolacieho súdu pre rozhodnutie o podanom odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie považoval odvolací súd (v nadväznosti na okruh sporových strán tohto konania i obsah nesporných skutočností plynúcich z obsahu spisového materiálu) za žiadúce v predmetnej veci poskytnúť pred svojim rozhodnutím stranám priestor na vyjadrenie ku tým poznatkom, ktoré uviedol vo výzve adresovanej sporovým stranám zo dňa 12.10.2022 č.k. 14Co/10/2022-1422. V nej poukázal na to, že:

Podľa zmeny žaloby realizovanej žalobcami podaním z 5.6.2013, odsúhlasenej súdom prvej inštancie na pojednávaní dňa 13.3.2015, žalobcovia proti žalovaným uplatňujú nárok na náhradu za zo zákona zriadené vecné bremeno nasledovne:

Žalobca v 1/ rade A. B., podnikateľ s obchodným označením A. B. – CORYN (právny nástupca pôvodného žalobcu Coryn, s.r.o., IČO: 36 510 645 podľa zmluvy o postúpení pohľadávky oznámenej 7.4.2015 a s pripustením zmeny na strane žalobcu uznesením Okresného súdu Prešov č.k. 10C/133/2012-332 zo 4.5.2015) sa domáha priznania nároku

proti žalovanému v 1/ rade titulom náhrady za vecné bremeno viaznuce na pozemkoch nachádzajúcich sa v kat. úz. H., zapísaných na LV č. XXXX na parc. KN C č. XXXX/X - zastavané pl. a nádvoria o výmere 347 m² vo výške 11.721,66 eur spolu s 9,00% ročným úrokom z omeškania od 2.7.2009 do zaplatenia,

na parc. KN C č. XXXX/X - zastavené plochy a nádvoria o výmere 336 m², vo výške 11.359,08 eur, spolu s 9,00% ročným úrokom z omeškania od 2.7.2009 do zaplataenia,
na parc. KN C č. XXXX/X - zastavené plochy a nádvoria o výmere 363 m², vo výške 12.262,14 eur spolu s 9,00% ročným úrokom z omeškania od 2.7.2009 do zaplataenia,
na parc. KN C č. 3292/11 - zastavené plochy a nádvoria o výmere 372 m², vo výške 12.566,16 eur spolu s 9,00% ročným úrokom z omeškania od 2.7.2009 do zaplataenia,

proti žalovaným v 1/ a v 2/ rade titulom náhrady za vecné bremeno viaznuce na pozemku nachádzajúcom sa v kat. úz. H., zapísanom na LV č. XXXX ako parc. KN C č. 3292/13 - zastavané pl. a nádvoria o výmere 101 m² vo výške 3.411,78 eur, spolu s 9,00 % ročným úrokom z omeškania od 2.7.2009 do zaplataenia.

Žalobca v 2/ rade – spoločnosť BENC, s.r.o. proti žalovanému v 1/ rade uplatňuje nárok na náhradu za vecné bremeno viaznuce na pozemku nachádzajúcom sa v kat. úz. H., zapísanom na LV č. XXXX na parc. KN C č. XXXX/X- zastavané pl. a nádvoria o výmere 351 m², sumu 11.856,78 eur spolu s 9,00 % ročným úrokom z omeškania od 2.7.2009 do zaplataenia.

Žalobca v 3/ rade spoločnosť PONECO, s.r.o. proti žalovanému v 1/ rade uplatňuje nárok na náhradu za vecné bremeno viaznuce na pozemku nachádzajúcom sa v kat. úz. H., zapísanom na LV č. XXXX na parc. KN C č. XXXX/X - zastavané pl. a nádvoria o výmere 323 m², vo výške 10.910,94 eur spolu s 9,00 % ročným úrokom z omeškania od 2.7.2009 do zaplataenia.

Žalobca v 4/ rade spoločnosť CORS, spol. s r.o. proti žalovanému v 1/ rade uplatňuje nárok na náhradu za vecné bremeno viaznuce na pozemku nachádzajúcom sa v kat. úz. H., zapísanom na LV č. XXXX na parc. KN C č. 3292/12 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 385 m², vo výške 13.005,30 eur spolu s 9,00 % ročným úrokom z omeškania od 2.7.2009 do zaplataenia.

Žalobca v 5/ rade A. B. žiada priznanie nároku

proti žalovanému v 1/ rade
titulom náhrady za vecné bremeno viaznuce na pozemku nachádzajúcom sa v kat. úz. H., zapísanom na LV č. XXXX na parc. KN C č. 3292/10 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 357 m², vo výške 12.059,46 eur spolu s 9,00% ročným úrokom z omeškania od 2.7.2009 do zaplataenia,
titulom náhrady za vecné bremeno viaznuce na spoluvlastníckom podiele vo veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1/2 na pozemku CKN č. 3145/21 zastavané plochy a nádvoria o výmere 217 m² (na spoluvlastnícky podiel pripadá výmera 108,5 m²), vytvorenom geometrickým plánom č. 123/2013 zo dňa 28.5.2013, vyhotoveným spoločnosťou GEOPLAN Prešov, s.r.o., nachádzajúcom sa v kat. úz. H. z pôvodnej parcely KN C č. 3145/21 - zastavaná plochy a nádvorie o výmere 291 m² zapísanej na LV č. XXX vo výške 3.665,13 eur, s 9% ročným úrokom z omeškania z tejto sumy od 2.7.2009 do zaplataenia.

proti žalovaným v 1/ a 2/ rade
titulom náhrady za vecné bremeno viaznuce na spoluvlastníckom podiele vo veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1/2 na novovytvorenej parc. KN C č. 3145/33 - zastavaná plocha o výmere 74 m² (na spoluvlastnícky podiel pripadá 37 m²), vytvorenom geometrickým plánom č. 123/2013 zo dňa 28.5.2013, vyhotovenom spoločnosťou GEOPLAN Prešov, s.r.o., nachádzajúcom sa v kat. úz. H. z pôvodnej parcely KN C č. 3145/21 - zastavaná plochy a nádvorie o výmere 291 m² vo výške 1.249,86 eur, s 9 % ročným úrokom z omeškania z tejto sumy od 2.7.2009 do zaplataenia.

Podľa záverov uznesenia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo/161/2020 o zrušení rozsudku odvolacieho súdu z 28.1.2020 č.k. 14Co/17/2019-1263 dovolací súd dospel k záveru, že v preskúmvanej veci odvolací súd nerešpektoval prejudiciálny účinok právoplatného rozsudku Okresného súdu Prešov z 13.1.2016 č. k. 14C/75/2012-506 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 30.11.2017 sp. zn. 2Co/93/2016, ktorým bola s účinkami ex tunc (deklaratórny rozsudok) poskytnutá ochrana už porušeným subjektívnym právam žalobcu v 5/ rade vyplývajúcim z jeho hmotnoprávných (majetkových) vzťahov so žalovaným 1/ založených na existencii stavby a užívaní pozemku stavbou cesty stojacou na pozemku

vo vlastníctve žalobcu v 5/ rade, ktoré existovali aj v období rozhodnom pre posúdenie opodstatnenosti v prejednávanej konaní uplatnenej žaloby o náhradu za zriadené vecné bremeno zo zákona. Záver odvolacieho súdu najmä vo vzťahu k žalobcovi v 5/ rade, že priznanie nárokov v súvislosti so zriadením vecného bremena na nehnuteľnosti možno považovať za poskytnutie ochrany nároku, ktorého výkon je v rozpore s dobrými mravmi, preto nie je správny.

Z obsahu rozhodnutí vydaných v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 14C/75/2012 vyplýva, že Okresný súd Prešov rozsudkom z 13.1.2016 č. k. 14C/75/2012-506 čiastočne vyhovel žalobcom v 1/ a 2/ rade (v teraz posudzovanom spore aj žalobcovi v 5/ rade – ďalším žalobcom bol J. F.) a žalovanému (Prešovský samosprávny kraj so sídlom v Prešove) uložil povinnosť zaplatiť obom žalobcom po 8.645,12 eur s príslušenstvom titulom bezdôvodného obohatenia. Krajský súd v Prešove rozsudkom z 30.11.2017 sp. zn. 2Co/93/2016 odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Žalobcovia v uvedenej veci žiadali vydanie náhrady za užívanie pozemku v ich podielovom spoluvlastníctve titulom bezdôvodného obohatenia za obdobie od 17. januára 2005 do 16. januára 2007. Súdmi nižších inštancií vyhodnotili ich nárok ako opodstatnený vo vzťahu k pozemku nachádzajúceho sa pod cestou III. triedy (parcela KN C č. 3145/21 zapísaná na LV č. XXX, k. ú. H.), za ktorého užívanie, avšak už titulom náhrady za zriadené vecné bremeno si uplatňuje žalobca v 5/ rade svoje nároky aj v posudzovanom spore. Náhrada bola prisúdená za uvedené obdobie za časť vtedajšej CKN č. 3145/21 zapísanej na LV č. XXX, k. ú. H. vtedy v katastri nehnuteľnosti vedenej s výmerou 1578 m², z ktorej podaným znaleckým posudkom znalca Ing. J. Bujňaka č. 1/2008 sa odčlenila časť chodníka - v geopláne označená parcela KN C č. 3145/25 o výmere 377 m²- a za užívanie zostávajúcej časti parcely pod cestou KN C č.3145/21 o výmere 1201 m² bola vtedajším podielovým spoluvlastníkom priznaná náhrada za užívanie pozemku bez právneho dôvodu (titulom vydania bezdôvodného obohatenia). Spoluvlastníkmi tejto nehnuteľnosti boli vtedy A. B. a J. A. F..

V predmetnom konaní žalobca v 5/ rade ako podielový spoluvlastník 1/2 na pozemku CKN č. 3145/21 zastavané plochy a nádvoria o výmere 217 m² a CKN 3145/33 zastavaná plocha o výmere 74 m², vytvoreným geometrickým plánom č. 123/2013 zo dňa 28.5.2013, vyhotoveným spoločnosťou GEOPLAN Prešov, s.r.o., nachádzajúcom sa v kat. úz. H. z pôvodnej parcely KN C č. 3145/21 - zastavané plochy a nádvorie o výmere 291 m² zapísanej na LV č. XXX uplatňuje nárok na náhradu za zákonom zriadené vecné bremeno. Zostávajúca časť pozemku, ktorá bola predmetom konania sp.zn. 14C/75/2012 (v odvolacom konaní sp.zn. 2Co/93/2016) nie je už predmetom tohto konania s odôvodnením, že bola predmetom prevodnej zmluvy uzavretej so Slovenskou správou ciest (viď k tomu napr. tvrdenie žalobcov v podanom dovolaní).

Súdu je známe z jeho činnosti, že žaloba J. A. F. (spoluvlastníka pozemkov uvedených pod bodom 20.4. vyššie) uplatňujúceho nároky na náhradu za zriadené vecné bremeno rozsudkom Okresného súdu Prešov č.k. 10C/151/2013-228 z 26.11.2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove 2Co/81/2015-295 bola právoplatne zamietnutá.

Z obsahu spisového materiálu nevyplýva, že by žalobcami v 1/ až 4/ rade (u žalobcu v 1/ rade ako nástupcu pôvodného žalobcu spoločnosti Coryn, s.r.o.) boli v minulosti vedené súdne konania, v ktorých by právoplatne bolo rozhodnuté o ich nárokoch súvisiacich s vlastníctvom pozemkov (ktoré sú predmetom tohto konania) zastavaných pozemnými komunikáciami za obdobie pred 1.7.2009.

V spise sú kúpne zmluvy zavkladované príslušným katastrálnym úradom pod č. I./XX (o nadobúdaní nehnuteľností KNC č. 3292/2 spoločnosťou Coryn, s.r.o.), I./XX (o prevode nehnuteľností z Coryn, s.r.o. na spoločnosti BENC, s.r.o. a PONECO, s.r.o.), I./XX (o prevode nehnuteľností z Coryn, s.r.o. na kupujúcich A. B. a CORS, spol. s r.o.). S výnimkou, týkajúcou sa prvej uvedenej zmluvy I. ďalšie dve uvedené zmluvy sa už týkali prevodov realizovaných po nadobudnutí účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z..

So zdôraznením aplikácie záverov o záväznosti prejudiciálne vyriešenej hmotnoprávnej otázky v inom konaní (podľa rozhodnutia dovolacieho súdu), odvolací súd poukázal na to, že je pre rozhodnutie o žalobe žalobcov v 1/ až 4/ rade relevantným (zodpovedajúco teórii procesného práva, ale i súdnej praxi) danie odpovede na to, či a ktorým právoplatným rozhodnutím bola prejudiciálne a pre tieto strany záväzne zodpovedaná otázka ich hmotnoprávneho vzťahu ku žalovaným, odôvodňujúca vyhovenie predmetnej žalobe.

Odvolací súd poukázal na to, že pre záväznosť právoplatného rozhodnutia aj v zmysle ustanovenia § 228 a § 230 CSP i s aplikáciou judikatúry, na ktorú poukázal v rozhodnutí sp.zn. 4Cdo/161/2020 dovolací súd, danie odpovede na takto nastolenú otázku si vyžaduje postup cez ďalej uvedené dve kritériá, a to totožnosť osôb (sporových strán) a totožnosť predmetu konania. O totožnosť osôb ide vtedy, ak sa v konaní zúčastnili tie isté osoby, ako v konaní ukončenom právoplatným rozhodnutím súdu. V otázke predmetu konania je prevažujúcim v praxi názor, že totožnosť predmetu konania v širšom zmysle slova treba chápať ako predmet konania tvoriaci žalobný nárok uplatnený žalobou spolu so skutkovým zdôvodnením, z ktorého by mal žalobný návrh vyplývať. Toto je relevantné aj v súvislosti s aplikáciou ustanovenia § 228 CSP o subjektívnej záväznosti rozsudku pre sporové strany, prípadne pre ich právnych nástupcov.

Vychádzajúc z toho, čo bolo predmetom konania vedeného pôvodne na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 14C/75/2012 (na právoplatné závery z ktorého odkázal aj dovolací súd), ale i z toho, kto sú sporové strany súčasného konania a čo je podľa podanej žaloby predmetom tohto konania, zdôraznil odvolací súd potrebu zodpovedania otázky, či záver privodený v konaní 14C/75/2012 je vzhľadom na vyššie uvedené záväzný aj pre iné subjekty ako boli sporové strany v označenom konaní, a či takto prijatý záver, týkajúci sa vtedajšej nehnuteľnosti CKN č. 3145/21, je záväzný aj vo vzťahu ku iným nehnuteľnostiam, ako boli predmetom uvedeného konania.

Pri aplikácii ustanovenia § 215 ods. 1, 2, § 150 ods. 2 CSP a s použitím ustanovenia § 378 ods. 1 CSP upovedomil strany, že v klasickom sporovom konaní súd nevystupuje v pozícii aktívneho vyšetrovateľa, ale v pozícii arbitra, ktorý zistí skutkový stav len z komponentov, ktoré do konania dodali sporové strany. Úlohou súdu teda nie je aktívne vyhľadávať skutkové zistenia a snažiť sa o poznanie „objektívnej“, či „materiálnej“ pravdy, ale zistiť skutkový stav v miere primeranej procesnej aktivite sporových strán a preto s opakovane zdôrazneným názorom dovolacieho súdu vyzval strany sporu, aby poskytli súdu v uvedenom smere súčinnosť tým, že doterajšie skutkové tvrdenia doplnia oznámením, či aj vo vzťahu k iným nehnuteľnostiam, aké boli predmetom konania 14C/75/2012, a sú predmetom teraz vedeného súdneho konania, sa viedli v minulosti sporové konania, v ktorých by sa riešila otázka priznania nárokov na náhradu za užívanie týchto ďalších pozemkov, ktoré sú predmetom tohto konania a kto boli sporové strany takýchto prípadných konaní.

Zároveň vyzval sporové strany, aby sa vyjadrili, vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti o predmete tohto konania i o záveroch z konania 14C/75/2012, k novej aplikácii ustanovenia § 228 a § 230 CSP, najmä k možným záverom o záväznosti, či nezáväznosti rozsudku z konania 14C/75/2012 aj vo vzťahu medzi žalobcami v 1/ až 4/ rade a žalovanými v 1/ a 2/ rade, či vo vzťahu žalobcu v 5/ rade a žalovaných k inej nehnuteľnosti (či jej časti) než tej, ktorá bola predmetom konania 14C/75/2012.

Žalobcovia v odpovedi na výzvu odvolacieho súdu uviedli, že vo vzťahu k prvej otázke súdu predkladajú rozhodnutia Okresného súdu Prešov (ďalej aj „OS PO“) a Krajského súdu v Prešove (ďalej aj „KS PO“), v konaniach týkajúcich sa náhrady za užívanie ďalších pozemkov na ulici Petrovanskej v Prešove, na ktorých sa v žalovanom období nachádzala inžinierska stavba cesty III. triedy vo vlastníctve žalovaného - Prešovského samosprávneho kraja a chodník vo vlastníctve Mesta Prešov, a to konkrétne z konaní pod sp. zn. 11C/220/2010, sp. zn. 8C/133/2012 a sp. zn. 10C/133/2012 a mali za to (a stále majú), že konajúce súdy mali pri posudzovaní uplatneného nároku vychádzať z uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/44/2010 zo dňa 31.1.2012. uverejnenom v Zbierke stanovísk NS a súdov SR č. 3/2013, v ktorom najvyšší súd vyslovil právnu vetu. že: „Ak už bola v občianskoprávnom konaní právoplatne

vyriešená určitá otázka hmotnoprávneho vzťahu účastníkov, je súd v inom konaní, v ktorom má tú istú otázku posúdiť ako prejudiciálnu, viazaný jej skorším posúdením.“. Pod pojmom právoplatne vyriešená otázka hmotnoprávneho vzťahu účastníkov mali žalobcovia na mysli nie len hmotnoprávny vzťah strán sporu v konaní vedenom na OS PO pod sp. zn. 14C/75/2012 [tzn. žalobcov, ako vlastníkov niektorých z pozemkov (aj) na ktorých sa v žalovanom období nachádzala inžinierska stavba cesty III. triedy vo vlastníctve žalovaného - Prešovského samosprávneho kraja], ale hmotnoprávny vzťah vlastníka stavby cesty III. triedy a vlastníkov všetkých pozemkov, na ktorých sa predmetná stavba cesty III. triedy nachádzala. Ak v označených konaniach vedených na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 14C/75/2012, sp. zn. 11C/220/2010 a sp. zn. 8C/133/2012 boli žalobcom vlastníkom pozemkov (niektorým z mnohých vlastníkov dotknutých pozemkov), na ktorých sa nachádzala stavba cesty III. triedy vo vlastníctve žalovaného v 1/ rade: Prešovského samosprávneho kraja a stavba chodníka vo vlastníctve žalovaného v 2/ rade: Mesta Prešov, priznaná náhrada, bola už v zmysle cit. uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/44/2010 zo dňa 31.1.2012 v občianskoprávnom konaní právoplatne vyriešená otázka hmotnoprávneho vzťahu účastníkov, a to vlastníkov stavieb (cesty III. triedy a chodníka) na jednej strane a vlastníkov pozemkov (na ktorých sa predmetné stavby nachádzajú) na strane druhej, z ktorého posúdenia by mal konajúci súd v prejednávanej právnej veci vychádzať.

Žalované Mesto Prešov v odpovedi na výzvu odvolacieho súdu uviedlo, že:

Nemá vedomosť o sporových konaniach v ktorých by sa riešila otázka priznania nárokov na náhradu za užívanie týchto ďalších pozemkov, ktoré sú predmetom tohto konania a kto boli sporové strany takýchto prípadných konaní.

V konaní vedenom na Okresnom súde v Prešove pod sp. zn. 14C/75/2012 boli stranami sporu ako žalobcovia v 1/ rade A. B. a 2/ rade J. A. F., ako žalovaný: Prešovský samosprávny kraj so sídlom v Prešove, Námestie mieru 2, Prešov, zastúpený: Správa a údržba ciest Prešovského samosprávneho kraja, so sídlom Jesenná 14, Prešov, IČO: 37 936 859. V uvedenej veci si žalobcovia ako podieloví spoluvlastníci parcely KN C č. 3145/21 zastavaná plocha o výmere 1.578 m², evidovanej na LV č. XXX, k. ú. H., (každý z nich v podiele 1/2), na ktorej sa nachádza cesta III. triedy, uplatnili žalobou podanou dňa 16.1.2007 voči žalovanému nárok z titulu vydania bezdôvodného obohatenia vo výške nájomného za užívanie predmetnej parcely, každý zo žalobcov po 11.358,84 eur (pôvodne 342.196,50 Sk). Súd dospeli k záveru, že zamietnutie žaloby v časti istiny vyplýva zo skutočnosti, že vykonaným dokazovaním súd nemal za preukázané, aby bol žalovaný v rozhodnom období vlastníkom chodníka na pozemku žalobcov, pričom tak ako to vyplýva zo znaleckého posudku znalca J. B. Q., táto časť predstavuje výmeru 377 m².

V konaní vedenom Na Okresnom súde v Prešove pod sp. zn. 10C/151/2013 boli stranami sporu ako žalobca J. A. F. a ako žalovaná strana v 2. rade Mesto Prešov. Predmetom konania bola žaloba o náhradu za vecné bremeno viaznuce na parcele č. XXXX/XX o výmere 291 m² k. ú. H.. Súd žalobu zamietol v dôsledku vznesenej námietky premlčania zo strany žalovaných. Ak v uvedenom konaní súd dospel k záveru, že uplatnený nárok je premlčaný, nebol povinný vykonávať ďalšie dokazovanie a posudzovať uplatnený nárok či je resp. nie je uplatnený v rozpore s dobrými mravmi.

Po citácii ust. § 193 CSP a § 228 CSP a názorov z právnej teórie (Q. D., Právní moc civilních soudních rozhodnutí, Praha 2008, s. XX a s.62 a nasl., I. P., B. R. a kol. Občanský soudní řád. Komentář, I. díl, Praha 1985, str. 705 a nasl., Vilém Steiner, Základní otázky občanského práva procesního, Praha 1980, str. 261 a nasl.) poukazuje na pozitívnu stránku prejudiciality a na jej dôsledky. Prejudiciálna (predbežná alebo aj predurčujúca) otázka je potom taká otázka, ktorá sama predmetom konania nie je, avšak na jej vyriešení je závislé rozhodnutie, ktoré má súd prijať. Prejudicialita takto vyjadruje aj skutočnosť, že v konaní o určitej veci sa vyskytuje relatívne samostatná otázka, ktorá bola predmetom právoplatne skončeného konania a má pre terajšie konanie určujúci význam (uvedené zároveň aj objasňuje použitý výraz „predurčujúca otázka“). Subjektívne vymedzenie záväznosti rozhodnutia o prejudiciálnej otázke je také, že súd v novom konaní musí rešpektovať prejudiciálny účinok právoplatného rozhodnutia u

tých istých účastníkov (totožnosť účastníkov nie je dotknutá rozdielnosťou ich procesného postavenia v oboch konaniach). Na iné osoby než účastníkov konania, v ktorom bolo rozhodnuté o prejudiciálnej otázke, resp. ich právnych nástupcov, účinky právoplatného rozsudku sa môžu vzťahovať len v tých prípadoch, kedy tak stanoví zákon. Pri posúdení dosahu záväznosti právoplatného rozhodnutia (miery účinku na rozhodovanú vec, predmet sporu) nie sú pre súd určujúce hranice dané rozsahom nároku, nemôže iba prekročiť rozsah právneho vzťahu, z ktorého nárok vyplýva. Záväznosť právoplatného rozhodnutia vyjadruje záväznosť procesnoprávneho vzťahu, ktorý je týmto rozhodnutím založený, nie záväznosť hmotnoprávneho vzťahu, ktorý vzťah súd vo svojom rozhodnutí vyriešil. Preto ak súd koná s niekým kto nebol stranou právoplatne skončeného a rozhodnutého konania (a nejde pritom o subjekt, na ktorý je zákonom rozšírená subjektívna hranica záväznosti súdneho rozhodnutia) môže túto otázku posúdiť aj inak, teda výrok právoplatného rozsudku preň v tomto prípade záväzný pochopiteľne nebude“. (Civilný sporový poriadok Komentár r.2016 str. 835).

Žalované Mesto Prešov nebolo stranou sporu v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn.14C/75/2012, preto výrok právoplatného rozsudku v konaní vedenom pod sp. zn. 14C/75/2012 nie je preň záväzný a súd v tomto konaní môže prejudiciálnu otázku vo vzťahu k žalovanému v 2. rade posúdiť inak ako bola posúdená v konaní sp. zn. 14C/75/2012. Práve naopak v konaní vedenom pod sp. zn. 10C/151/2013 bolo mesto stranou sporu a v uvedenom konaní bola žaloba zamietnutá pre premlčanie žalovaného nároku.

Žalované mesto Prešov nad rámec výzvy odvolacieho súdu opätovne poukazuje na skutočnosť, že v konaní okrem iného zdôrazňovalo, že náhrada za zákonné vecné bremeno podľa zák. č. 66/2009 Z. z. ma charakter jednorazovej náhrady. Žalobcovia uplatňovali v konaní opakovanú náhradu a konkrétnu výšku náhrady uplatnili až podaním zo dňa 5.6.2013. O pripustení zmeny žaloby rozhodol súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 13.3.2015 a následne zo strany žalovaného bola vznesená námietka premlčania.

Žalovaný v 1/ rade na výzvu odvolacieho súdu oznámil, že:

Na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11C/377/2012 bolo vedené konanie o náhradu za užívanie nehnuteľnosti v období od 30.10.2008 do 30.6.2009 v k. ú. H., na parcele registra C KN č. XXXX/X, C KN č. 3292/6, C KN č. 3292/12, C KN č. 3292/13. Toto konanie skončilo právoplatným zamietnutím žaloby v plnom rozsahu z titulu premlčania (aj s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR, č. k. 2Cdo/101/2018 zo dňa 23.5.2019).

Na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 8C/88/2011 bolo vedené konanie o náhradu za užívanie nehnuteľnosti v období 20.4.2007 do 3.5.2008 v k. ú. H., na parcele registra C KN č. XXXX/X v tom čase o výmere až 2935 m² a z nej odčlenenej parcely registra C KN č. 3292/13. Toto konanie skončilo právoplatným zamietnutím žaloby v plnom rozsahu z titulu premlčania (aj s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR, č. k. 7Cdo/I 72/2017 zo dňa 24.4.2019).

Na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 15C/9/2009 sa viedlo konanie, v ktorom bol uplatňovaný nárok žalobcu právoplatne zamietnutý a potvrdené to bolo rozsudkom Krajského súdu v Prešove, č. k. 9Co/78/2012-318 z 12.11.2013. V tomto konaní bolo preukázané, že pri uzatváraní kúpnopredajnej zmluvy bolo žalobcovi známe, že nehnuteľnosť nemôže nikdy v budúcnosti užívať inak ako bežný užívateľ pozemnej komunikácie. Rovnako bolo rozhodnuté pre rozpor s dobrými mravmi vo veci vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 29C/9/2007 č.k. 29C/9/2007-138 zo dňa 5.11.2008 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 7Co/I5/2009 zo dňa 15.6.2009.

Pre použitie § 230 CSP - prekážka právoplatne rozsúdenej veci, žalovaný v 1/ rade vo vzťahu k žalobcom 1/ až 4/ uvádza, že ak sa konanie netýka tých istých subjektov, nemožno hovoriť o prekážke právoplatne

rozhodnutej veci a výrok právoplatného rozhodnutia súdu nie je v tomto prípade záväzný pre súd (pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 837).

K použitiu § 228 CSP - subjektívna záväznosť rozsudku, poznamenáva, že výrok právoplatného rozsudku je v zásade záväzný inter partes, nenadobúda všeobecnú záväznosť.

Pre posúdenie významu prejudiciálnej otázky vyriešenej v inom, svojim predmetom súvisiacom konaní medzi tými istými stranami, pre ktoré je výrok rozsudku záväzný platí, že ani súd nemôže vychádzať z iného záveru o (ne)existencii nároku, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté a túto otázku nemôže sám v inom konaní znovu posudzovať ani ako otázku predbežnú. Pre súdy je totiž výrok právoplatného rozsudku záväzný, ak posudzujú ako predbežnú otázku medzi stranami právne vzťahy, ktoré už boli právoplatne vyriešené súdnym rozhodnutím. Súd nemôže ako predbežnú otázku v konaní znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore strán. Pokiaľ už bola v občianskom právnom konaní právoplatne vyriešená určitá otázka hmotnoprávneho vzťahu účastníkov, je súd v inom konaní, v ktorom má tú istú otázku posúdiť ako prejudiciálnu, viazaný jej skorším posúdením. S tým súvisí aj otázka ústavného princípu právnej istoty. Aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov, rozhodujúcich v obdobných veciach, zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie. Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná. Ak všeobecný súd rozhodol v zásade v identických veciach na základe analogických skutkových zistení s diametrálne odlišným výsledkom a svoj názorový posun primeraným spôsobom neodôvodnil, je jeho rozhodnutie v rozpore s ústavou chráneným princípom právnej istoty a porušuje právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 dohovoru [viac rozsudok Krajského súdu Trnava, sp. zn. 25Co/214/2015 zo dňa 28.9.2016 (bod 33. časti odôvodnenie) v nadväznosti na NS SR 1Cdo/44/2010].

K posudzovaniu problematiky právoplatne rozhodnutej veci v nadväznosti na princíp právnej istoty je potrebné posudzovať nielen konanie Okresného súdu Prešov sp. zn. 14C/75/2012, ale aj ďalšie vyššie uvedené konania, najmä tie, ktorými boli právoplatne zamietnuté žaloby pre rozpor s dobrými mravmi. Tu je potrebné uviesť, že k princípu viazanosti súdu inými rozhodnutiami je potrebné v zmysle princípu všeobecnej spravodlivosti (čl. 4 bod 2 CSP) brať na zreteľ aj diametrálne odlišnú rozhodovaciu činnosť o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie.

S poukazom na uvedené žalovaný v 1/ rade navrhuje žalobu v plnom rozsahu zamietnuť.

Žalobcovia v stanovisku k vyjadreniam žalovaných zotrvali na svojej odpovedi na výzvu odvolacieho súdu.

Krajský súd v Prešove ako súd odvolací, príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“), po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), po realizácii vyššie uvedených úkonov po rozhodnutí dovolacieho súdu, preskúmal opätovne napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a § 380 CSP bez nariadenia pojednávania (§ 380 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu a aj na webovej stránke Krajského súdu v Prešove. Odvolací súd tak, ako je už opakovane zdôrazňované vyššie, v zmysle ustanovenia § 455 CSP bol viazaný právnym názorom dovolacieho súdu. V zmysle ustanovenia § 455 CSP je totiž súd, ktorému bola vec vrátená na ďalšie konanie povinný riadiť sa právnym názorom vysloveným dovolacím súdom v zrušujúcom

rozhodnutí. Odvolací soud v konaní nasledujúcom po zrušujúcom rozhodnutí dovolacieho súdu musí rešpektovať v ňom zaujatý právny názor dovolacieho súdu a bezvýhradne sa mu podriaďiť (viď aj uznesenie NS SR 3Cdo/12/2016). Výnimočne, napríklad, ak nastala zmena v skutkových zisteniach, ktoré tvorili základ zrušujúceho aj zrušovaného rozhodnutia, alebo zmena právnej úpravy, ku ktorej došlo po zrušovanom rozhodnutí, alebo pred opätovným rozhodnutím odvolacieho súdu alebo ak došlo k zásadnému judikatórnemu posunu (reflektujúcemu niektoré rozhodnutie Európskeho Súdneho dvora, alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, alebo ústavného súdu, alebo najvyššieho súdu) v otázke, ktorá v čase rozhodovania dovolacieho súdu nebola celkom uspokojivo vyriešená, sa odvolací súd nemusí riadiť kasačnou záväznosťou zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu.

Treba však zároveň zdôrazniť to, že právny záver dovolacieho súdu vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí je pre súdy záväzný, pokiaľ nedošlo po zrušení veci v súdnom konaní k zmene skutkových zistení, ktoré sú odlišné od pôvodných výsledkov dokazovania. Ak dôjde v ďalšom konaní k zmene skutkového základu veci, z ktorého vychádzal dovolací súd, nemôže sa záväznosť jeho právneho názoru uplatniť. V takom prípade je viazanosť názorom dovolacieho súdu obmedzená alebo úplne zaniká.

Je neprípustné, aby odvolací súd, ktorému bola vec vrátená na ďalšie konanie, posudzoval vecnú správnosť postupu dovolacieho súdu alebo jeho zrušujúceho rozhodnutia a na výsledku tohto posúdenia založil svoje ďalšie rozhodnutie.

V predmetnej veci žalobcovia uplatňujú nároky tak, ako sú uvedené vyššie v dôvodoch tohto rozhodnutia, pod bodmi 20.1.1. až 20.1.5.

Tak, ako je uvedené vyššie, v bodoch 19.1. až 19.12. dôvodov tohto rozhodnutia, dovolací súd privedil kasačné rozhodnutie vo vzťahu k predchádzajúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu z dôvodu, že odvolací súd nerešpektoval ustálenú súdnu prax vo vzťahu predovšetkým k rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Cdo/44/2010 (R 40/2013) v súvislosti s viazanosťou súdu posúdením hmotnoprávneho vzťahu strán sporu v inom súdnom konaní. Z právneho názoru vysloveného dovolacím súdom plynie aj to, že ak v skončenom konaní účastníkov došlo právoplatným súdnym rozhodnutím k vyriešeniu hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa aj tento (nový) nárok (neidentický s predmetom skončeného konania) odvodzuje, je súd v tomto ďalšom (novom) občianskom súdnom konaní pri zodpovedaní predbežnej otázky (ktorá právoplatným súdnym výrokom sa vyriešila ako vec sama) týmto vyriešením viazaný. Súd preto nesmie vychádzať z iného záveru o (ne)existencii uloženej povinnosti medzi tými istými účastníkmi, než ako v tomto ich právnom vzťahu už bolo právoplatne rozhodnuté.

Pre naplnenie záverov z uvedeného názoru dovolacieho súdu, odvolací súd zisťoval predovšetkým na základe úkonov strán tohto konania, aké iné prípadné konania, okrem žalobcami označeného súdneho konania sp.zn. 14C/75/2012 (vedeného na Okresnom súde Prešov) boli medzi účastníkmi (sporovými stranami tohto konania) vedené a s akým výsledkom, ktorý by privedil záver relevantný aj pre toto konanie, plynúci z vyriešenej prejudiciálnej otázky.

Z odpovedí sporových strán vyplynulo, že okrem už spomenutého konania pod sp.zn. 14C/75/2012 účastníci tohto konania, či ich právni predchodcovia neuplatňovali proti sebe navzájom nároky, ktoré by sa týkali náhrady za užívanie tých pozemkov zastavaných cestnými stavbami, u ktorých si žalobcovia v tomto konaní uplatňujú nárok na náhradu trov za zo zákona zriadené vecné bremeno.

Z obsahu rozhodnutí vydaných v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 14C/75/2012 vyplýva, že v uvedenom konaní žalobcovia A. B. a J. F. uplatňovali proti žalovanému Prešovskému samosprávnemu kraju so sídlom v Prešove nároky na náhradu za užívanie pozemkov za obdobie od 17.1.2005 do 16.1.2007. Išlo o náhradu za užívanie časti vtedajšej CKN č. 3145/21, zapísanej na LV č. XXX, k.ú. H., vtedy v katastri nehnuteľností vedenej s výmerou 1578 m², z ktorej sa podľa podaného

znaleckého posudku znalca Ing. J. Bujňáka č. 1/2018 odčlenila časť chodníka – v geopláne označená ako parcela CKN č. XXXX/XX o výmere 377 m² a parcela CKN č. XXXX/XX o výmere 1201 m², pričom práve za užívanie parcely CKN č. XXXX/XX o výmere 1201 m² bola vtedajším podielovým spoluvlastníkom žalobcom A. B. a J. A. F. priznaná náhrada za užívanie tohto pozemku bez právneho dôvodu (titulom vydania bezdôvodného obohatenia). Rozsudok súdu prvej inštancie s prisúdením týchto nárokov z 13.1.2016 č.k. 14C/75/2012-506 v časti o vyhovení žalobe žalobcov bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 30.11.2017 sp.zn. 2Co/93/2016.

Tak, ako je už uvedené vyššie, v popise toho, čo je predmetom súčasného žalobného návrhu [viď vyššie bod 20.1.5. písm. a), b)], žalobca v 5/ rade A. B., v tomto konaní uplatňuje náhradu za zo zákona zriadené vecné bremeno už len k časti pôvodnej CKN č. 3145/21 o výmere 1201 m² (ktorá bola predmetom konania sp.zn. 14C/75/2012), pretože tak, ako to uviedol aj v podanom dovolaní, zostávajúca časť tohto podielu bola predmetom prevodnej zmluvy uzavretej so Slovenskou správou ciest. Pre účely tohto konania uvádza, že podľa nového geometrického plánu č. 123/2013 zo dňa 28.5.2013 ako podielový spoluvlastník v 1 uplatňuje náhradu za zriadené vecné bremeno k pozemku parc. CKN č. 3145/21 o výmere 217 m² a pozemku parc. CKN č. 3145/33 o výmere 74 m².

Súdu je známe z jeho činnosti, že aj žaloba J. A. F. uplatňujúceho nároky za náhradu za zriadené vecné bremeno, bola rozsudkom Okresného súdu Prešov č.k. 10C/151/2013-228 z 26.11.2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 2Co/81/2015-295 právoplatne zamietnutá. Uvedený žalobca si uplatňoval nároky s odkazom na jeho podielové spoluvlastníctvo k nehnuteľnostiam CKN č. 3145/21 a CKN č. 3145/33 tak, ako to uplatňoval v tomto konaní aj žalobca A. B..

Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že žalobcovia uplatňujú v konaní náhradu za zriadenie vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. Takto zo zákona zriadené vecné bremeno patrí k tzv. legálnym (zákonným) vecným bremenám, čiže k verejnoprávnym obmedzeniam vlastníckeho práva. V podanom odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie žalobcovia zdôrazňujú to, že odplata za zriadené vecné bremeno by mala predstavovať opakované plnenie počas doby celého trvania práva vecného bremena. Poukazujú na spoločné stanovisko občianskoprávného a obchodnoprávného kolégia Krajského súdu v Prešove z 15.5.2018 a zo 17.5.2018. Už v predchádzajúcom svojom rozhodnutí v predmetnej veci odvolací senát zaujal stanovisko, podľa ktorého sa prikláňa k názorom vyjadreným v niekoľkých rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR, že finančná náhrada za zákonom zriadené vecné bremeno je jednorazová a nemá charakter opakovaného plnenia. Poukázal pritom aj na to, že kolégia krajského súdu nemajú oprávnenie prijímať zjednocujúce stanoviská na aplikáciu právnych noriem. Na tomto názore niet dôvod nič meniť ani teraz.

Po uvedenom rozhodnutí odvolacieho súdu sa predmetnou problematikou zaoberal aj Ústavný súd SR, ktorý v uznesení IV.ÚS 539/2020 (v súvislosti s ústavnou sťažnosťou podanou proti rozhodnutiam Krajského súdu v Prešove č.k. 21Co/36/2014-286 z 20.2.2018 a uzneseniu Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Cdo/194/2018 z 26.8.2019) prijal záver o odmietnutí ústavnej sťažnosti, ale aj so zdôraznením toho, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena, pričom predmetné bremeno vzniká „in rem“, vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová, nemá teda charakter opakovaného plnenia.

Pri rešpektovaní vyššie uvedeného právneho názoru dovolacieho súdu (týkajúceho sa právoplatne vyriešenej prejudiciálnej otázky), aj odvolací súd s osvojením si toho názoru konštatuje to, že súd nemôže ako predbežnú otázku znovu vyriešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore účastníkov a pritom nie je rozhodujúce, či súd v právoplatne skončenom konaní vec správne alebo nesprávne právne posúdil. So zreteľom na právoplatnosť a z toho plynúcu záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia, nesmie byť táto otázka položená a akékoľvek jej „nové“

právne posudzovanie v inom ďalšom konaní tých istých účastníkov je neprípustné. Osobitne treba zdôrazniť pri aplikácii ustanovenia § 228 CSP a § 230 CSP to, že má ísť o totožnosť účastníkov i totožnosť predmetu konania, ktorého sa prejudiciálne vyriešená otázka vzťahuje.

Tak, ako je uvedené vyššie, rozhodnutie prijaté v konaní pod sp.zn. 14C/75/2012 (vedeného na Okresnom súde Prešov) sa týka žalobcu A. B. (fyzickej osoby) a žalovaného Prešovského samosprávneho kraja a čo je osobitne potrebné zdôrazniť, týka sa podľa obsahu podanej žaloby (viď body 20.1.5. písm. a), b) vyššie) v tomto konaní len časti tej nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom označeného konania, a to v rozsahu parcely CKN č. XXXX/XX zastavaná plocha o výmere 74 m² (na spoluvlastnícky podiel žalobcu A. B. pripadajúca výmera 37 m²) a pozemku CKN č. 3145/21 zastavané plochy a nádvoria o výmere 217 m² (so spoluvlastníckym podielom pripadajúcim na výmeru žalobcu A. B. v rozsahu 108,5 m²), vytvoreným podľa geometrického plánu z časti pozemku CKN č. 3145/21 o výmere 1201 m², ktorý bol predmetom konania sp.zn. 14C/75/2012

Ani na výzvu odvolacieho súdu sporové strany neprodukovali skutočnosti ani dôkazy, ktoré by svedčili záveru, podľa ktorého by náhrada za užívanie pozemkov alebo náhrada za zriadené vecné bremeno k pozemkom, ktoré urobili predmetom tohto konania žalobcovia, bola už riešená (nad uvedený rámec plynúci z konania 14C/75/2012) v inom súdnom konaní. Odvolací súd už vo výzve adresovanej sporovým stranám, realizovanej po rozhodnutí dovolacieho súdu, zdôraznil pre potreby záväznosti prejudiciálnej otázky to, že má ísť o tých istých účastníkov i o ten istý predmet konania.

Ak dovolací súd vyslovil záver, pre ktorý pristúpil ku kasácii rozhodnutia odvolacieho súdu, práve právoplatným vyriešením hmotnoprávneho vzťahu účastníkov, so zdôraznením, že ak v skončenom konaní účastníkov došlo právoplatným súdnym rozsudkom k vyriešeniu hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa aj tento (nový) nárok (neidentický s predmetom skončeného konania) odvodzuje, je súd v tomto ďalšom (novom) občianskom súdnom konaní pri zodpovedaní predbežnej otázky týmto vyriešením viazaný.

Ak ani súd prvej inštancie v predmetnej veci odvolaním napadnutým rozsudkom túto záväznosť neakceptoval, je jeho rozhodnutie postihnuté vadou, nerešpektujúcou vyriešenú prejudiciálnu otázku vo vzťahu k nárokom uplatňovaným žalobcom v 5/ rade proti žalovanému Prešovskému samosprávne kraju titulom na náhradu za zriadené vecné bremeno zo zákona vo vzťahu k pozemkom CKN č. 3145/21 o výmere 217 m² a CKN 3145/33 o výmere 74 m².

Odvolaciemu súdu preto neostala iná možnosť, len v tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušiť a v tomto rozsahu vrátiť vec súdu prvej inštancie. Zdôrazniť však treba, že záväznosť prejudiciálne vyriešenej otázky vo vzťahu k týmto parcelám sa vzťahuje len na žalovaného Prešovský samosprávny kraj a nie Mesto Prešov (ktoré nebolo účastníkom, či sporovou stranou konania 14C/75/2012).

Iné závery okrem názoru s rešpektovaním právnej praxe z dovolacieho rozhodnutia neplynú. Odvolací súd preto opätovne ako v predchádzajúcom rozhodnutí udáva, že:

Vo vzťahu k žalobným nárokom žalobcov v 1/ až 4/ rade, i žalobcu v 5/ rade vo vzťahu k žalobe voči žalovanému Mestu Prešov, je rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby správne, uplatnené odvolacie dôvody v tejto časti námietok proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie nie sú spôsobilé prívodiť zmenu ani zrušenie tejto zostávajúcej časti rozsudku súdu prvej inštancie.

Čo sa týka odvolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnych skutkových zisteniach, ku ktorým dospel súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov, odvolací súd uvádza, že tento odvolací dôvod

spočíva v tom, že z vykonaných dôkazov súd dospeje k nesprávnym zisteniam z dôvodu nesprávne vyhodnotenej dôležitosti alebo pravdivosti dôkazov alebo z dôvodu porušenia pravidiel formálnej logiky. V konaní pred súdom prvej inštancie bolo nepochybne preukázané, že žalobcovia boli vlastníkami vyššie uvedených nehnuteľností, na ktorých sa nachádza cesta cesty III. triedy č. 068010 spolu s chodníkom. Uvedená stavba- cesta III. triedy č. 068010 bola postavená na základe stavebného povolenia Okresného národného výboru - odborom dopravy v Prešove., č. j. Dopr. 3988/OD-83 zo dňa 14.3.1983. Dňa 12.2.1992 bolo vydané kolaudačné rozhodnutie č. ObÚ-PD-2113/1991, ktorým bolo povolené užívanie cestnej stavby a táto bola odovzdaná do správy a údržby Okresnej správe ciest a Správe mestských komunikácií Prešov. Žalovaný v 1/ rade nadobudol vlastníctvo k predmetnej stavbe cesty III. triedy č. 068010 Prešov - Drienov - Lemešany na základe zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách, na ktorého s účinnosťou od 1.1.2004 prešlo vlastníctvo k cestám II. a III. triedy. Žalobcovia k predmetným pozemkom, na ktorých sa nachádza stavba cestného telesa nadobudli vlastnícke právo v rokoch 2007 - 2010 na základe jednotlivých vyššie špecifikovaných kúpnych zmlúv. Žalobca v 5/ rade nadobudol podielové spoluvlastníctvo k parcele CK-N č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 291 m² vo veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1, nachádzajúcej sa v k.ú. H., zapísanej na LV č. XXX, ktorú nadobudol do vlastníctva na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený pod č. I. XXXX/XX, dňa 5.8.1998. Zo spisu vyplýva aj nesporný fakt, že kúpnu zmluvou z 20.12.2012 nehnuteľnosti, za ktorých obmedzenie vecným bremenom sa žalobcovia domáhali náhrady, boli prevedené na kupujúceho Národnú diaľničnú spoločnosť, a.s. za kúpnu cenu vo výške 265.625,- eur (plus navýšenie o DPH vid' č.l. 776 a nasl. spisu). Vzhľadom na uvedené je nevyhnutné konštatovať, že skutkové závery súdu prvej inštancie vo vzťahu k týmto nehnuteľnostiam sú správne zistené na základe listinných dôkazov nachádzajúcich sa v spisovom materiáli.

Tak, ako je už viackrát vyššie uvedené, v prejednávanej veci je predmetom konania nárok žalobcov na priznanie finančnej náhrady za zriadenie vecného bremena v zmysle § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. za obdobie od 1.7.2009 do 11.7.2012.

Podľa § 4 zákona č. 66/2009 Z.z., ak nemá vlastník stavby ku dňu účinnosti tohto zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívanému vlastníkom stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Podkladom na vykonanie záznamu o vzniku vecného bremena v katastri nehnuteľností je súpis nehnuteľností, ku ktorým vzniklo v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

Uvedené vecné bremeno bolo zriadené na pozemkoch žalobcov v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z., teda predstavuje zákonné vecné bremeno. Zákon č. 66/2009 Z.z. je špeciálnym predpisom, ktorý upravuje usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré prešli do vlastníctva obce alebo vyššieho územného celku podľa osobitných predpisov, vrátane príľahlej plochy, ktorá svojím umiestnením a využitím tvorí neoddeliteľný celok so stavbou. Predmetný právny predpis neobsahuje úpravu týkajúcu sa priznania náhrady za zriadenie vecného bremena a teda za obmedzenie vlastníckeho práva. Všeobecne však možno konštatovať, že pri riešení otázky náhrady za zákonom zriaďované vecné bremeno treba vychádzať z čl. 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd, ako aj z čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Vlastníkom nehnuteľností zaťažených vecným bremenom prislúcha nárok na priznanie jednorazovej finančnej náhrady za zriadenie vecného bremena na ich pozemkoch, na ktorých bolo zriadené vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z.. Tu sa žiada iba opakovane uviesť odkaz na vyššie uvedené závery plynúce z uznesenia Ústavného súdu SR IV.ÚS/539/2020 (vid' bod 36. vyššie).

Aj pri usporiadaní pomerov medzi vlastníkami pozemku a stavby podľa zák. č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkoprávnom usporiadaní pozemkov, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky nemožno len samotnú skutočnosť o zriadení vecného bremena posudzovať bez hodnotenia skutočností, ktoré predchádzali obmedzeniu vlastníckeho práva vlastníka pozemku a ani skutočnosti ako sa vzťah vlastníka pozemku a vlastníka stavby, usporiadal prevodnou zmluvou, ktorou pozemok bol prevedený do vlastníctva vlastníka stavby.

V konaní nebolo medzi stranami sporným, že stavba predmetnej pozemnej komunikácie sa začala dňa 14.3.1983 na pozemku, ktorý bol vo vlastníctve Čsl. štátu a bola aj dokončená kolaudačným rozhodnutím zo dňa 12.2.1992. Ten kto kupoval nehnuteľnosť v priebehu konkurzného konania, kupoval ju s plným vedomím, že kupuje nehnuteľnosť zastavanú pozemnou komunikáciou, ktorú nebude môcť nikdy v budúcnosti reálne užívať, mať v držbe, ani požívať z nej úžitky vo väčšej miere, ako to bol oprávnený jeho predchodca. Nový vlastník pozemku totiž nemôže nadobudnúť k tomuto pozemku viacej práv, ako mal predchádzajúci vlastník. Preto pokiaľ pôvodný vlastník pozemku sám postavil stavbu pozemnej komunikácie, ktorá je naďalej v jeho vlastníctve, resp. vo vlastníctve jeho právneho nástupcu, pričom tento pozemok sám zastaval a umožnil ho využívať iným osobám bez uplatnenia si akejkolvek náhrady, nemohol si takéto práva uplatňovať ani nový vlastník pozemku, ktorý vlastnícke právo nadobudol následne. Toto je síce v prvom rade relevantné pre usporiadanie pomerov pred nadobudnutím účinnosti zák. č. 66/2009 Z.z., ale nemožno ho úplne opomenúť ani v rámci usporiadania vlastníckych pomerov zriadením vecného bremena, a to najmä za stavu, keď boli kúpnu zmluvou z 20.12.2012 pomery vlastníka stavby (pozemnej komunikácie) a pozemku s konečnou platnosťou usporiadané. Vlastníci pozemku dostali náhradu za pozemok síce nie vo forme náhradného pozemku (akú prioritne predpokladá zák. č. 66/2009 Z.z. v ust. § 2 ods. 1), ale vo forme finančnej náhrady, plnenie ktorej nemožno prehliadať ani pri rozhodovaní o podanej žalobe. Bolo preto potrebným zodpovedanie otázky, či môže pri spravodlivom usporiadaní pomerov [medzi žalobcami v 1/ - 4/ rade a žalovaným a medzi žalobcom v 5/ rade v časti o ním uplatňovanom nároku týkajúcom sa parc. CKN č. 3292/10 (viď bod týchto dôvodov 20.1.5.)] obstať popri zaplatenej kúpnej cene ešte aj nárok na náhradu za vecné bremeno zriaďované podľa § 4 ods. 1, 2 zák. č. 66/2009 Z.z..

Zákon č. 66/2009 Z.z. je zákonom, ktorý predpokladá ustanovenie § 151n ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka - zriadenie vecného bremena zákonom. Vzhľadom k tomu, že je predpisom, ktorým sa upravujú vlastnícke vzťahy k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obcí a vyšších územných celkov nadobudnutých podľa osobitných predpisov, pričom problém náhrady za nútené obmedzenie vlastníckych práv vlastníkov pozemkov pod stavbami priamo nerieši, avšak v ustanovení § 4 odkazuje na úpravu v ustanoveniach § 151n až § 151p Občianskeho zákonníka, pri riešení otázky náhrady za obmedzenie vlastníckych práv, je potrebné z týchto ustanovení vychádzať a nemožno opomenúť, že zákon č. 66/2009 Z.z. poskytnutie náhrady vlastníkovi pozemku pod stavbou v podobe náhradného pozemku podmienil ochotou vlastníka stavby na uzavretie zámennej zmluvy a tiež ďalšou podmienkou, ktorou je existencia pozemku vo vlastníctve vlastníka stavby, súčasne na zámenu. Až neuplatnenie uvedeného postupu je dôvodom usporiadania pomerov k pozemku pod stavbou v rámci konania o nariadení pozemkových úprav, pričom osobou oprávnenou požiadať o nariadenie pozemkových úprav je len vlastník stavby, kedy sa má prihliadnuť na jeho potreby, pričom aj v rámci nariadených pozemkových úprav sa usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou vykoná buď formou poskytnutia náhradného pozemku v obvode úprav, alebo formou finančnej náhrady, avšak len za kumulatívneho splnenia troch podmienok, ktorými je to, že a) v obvode pozemkových úprav nie sú pozemky na účely poskytnutia náhrady, b) ide o pozemok pod stavbou v maximálnej zákonom ustanovenej alebo nižšej výmere a c) o usporiadanie formou finančnej náhrady požiada vlastník pozemku. Zákon č. 66/2009 Z.z. nedáva vlastníkovi pozemku žiadnu možnosť domáhať sa usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom zaťažených zákonným vecným bremenom a ponecháva ich usporiadanie výlučne na dobrej vôli užívateľovi pozemku.

Opäť sa žiada uviesť, že vecné bremená zriadené ex lege, majú špecifický režim, upravený verejnoprávnymi predpismi, na základe ktorých boli zriadené. Zároveň však majú aj súkromnoprávny prvok. Vecné bremeno totiž charakterizuje občianske právo ako právo niekoho iného než vlastníka veci, ktorého obmedzuje tak, že je povinný niečo trpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať. Tzv. zákonné vecné bremená tento charakter majú tiež. Ich režim nie je úplne totožný s režimom zmluvných vecných bremien, pretože sa riadia špeciálnou úpravou právnych predpisov, avšak nejde o komplexnú úpravu, ktorá by vylučovala použitie všeobecnej úpravy občianskeho práva o vecných bremenách. Ak tieto špeciálne predpisy nemajú zvláštnu úpravu, riadi sa ich režim všeobecnou úpravou občianskoprávnou. Finančná náhrada za zriadenie vecného bremena je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Senát odvolacieho súdu sa prikláňa k názorom vyjadreným v niekoľkých rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR, že finančná náhrada za zákonom zriadené vecné bremeno je jednorazová; nemá charakter opakovaného plnenia (viď napr. 3Cdo/49/2014), ale už aj k záverom Ústavného súdu SR (viď bod 36. vyššie).

Z dokazovania realizovaného súdom prvej inštancie vyplynulo, že v správnom konaní neboli usporiadané pomery vlastníkov predmetných pozemkov. Každopádne tak, ako je už uvedené vyššie, za pozemky bola ich vlastníkom podľa kúpnej zmluvy poskytnutá finančná náhrada. Za takéhoto stavu pozitívne rozhodnutie o vyhovení žalobe na priznanie nároku na zriadené vecné bremeno (žalobcami formulované ako nárok na opakované plnenie) by zjavne odporovalo základnej zásade civilného práva, a to zásade ekvity, v zmysle ktorej sa na právne vzťahy má aplikovať tzv. mimoprávny systém pravidiel, akým je aj inštitút dobrých mravov. Dobré mravy predstavujú určité morálne pravidlá, ktoré sú v danom čase a na danom mieste všeobecne považované za správne a zároveň sú uznávané ako meradlá zákonnosti a slušnosti v rámci právnych vzťahov.

Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie postupoval v súlade so zákonom, ak okrem už vyššie uvedenej časti o zrušení jeho rozhodnutia (body 41. a 42. vyššie), podrobil zostávajúci žalobcami uplatnený nárok kritériu dobrých mravov, a to vzhľadom na vedomosť žalobcov, že na pozemkoch, ktoré nadobudli na základe vlastnej, slobodnej vôle, sa nachádza stavba cestného telesa, teda už pred nadobudnutím vlastníckeho práva vedeli, že v prípade prevodu vlastníckeho práva, budú obmedzovaní v užívaní svojich nehnuteľností a aj pri rešpektovaní výplaty ceny za prevod nehnuteľností podľa zmluvy z 20.12.2012.

V súvislosti s vyššie uvedeným odvolací súd poukazuje aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. II.ÚS 389/09-20 zo dňa 26.11.2009, v ktorom ústavný súd v súvislosti s korektívom dobrých mravov uviedol, že „za podstatné v prejednávacom prípade považoval to, že sťažovateľ v čase nadobudnutia pozemku vedel alebo mohol vedieť, že pozemok je zastavaný stavbou cesty. Uvedenú skutočnosť potom sťažovateľ zohľadnil alebo mohol zohľadniť aj pri dojednávani podstatných náležitostí zmluvy, na základe ktorej pozemok nadobudol, resp. pri samotnom rozhodovaní sa, či pozemok za daných podmienok má záujem nadobudnúť alebo nie. Ak sťažovateľ za týchto okolností vlastníctvo k pozemku nadobudol, táto okolnosť nemohla ostať bez následkov ani vo vzťahu k posudzovaniu jeho nároku z hľadiska jeho súladu, resp. rozporu s dobrými mravmi.“ Kontrolou ústavnosti teda prešiel postup súdu, ktorý nároky žalobcov, v súvislosti so stavbou zriadenou na ich nehnuteľnosti, preskúmal cez prizmu dobrých mravov, pričom ústavný súd sa stotožnil s názorom všeobecných súdov v preskúmvanej veci, že vlastníci nehnuteľností, na ktorých bolo zriadené cestné teleso, pred tým ako tieto nehnuteľnosti nadobudli do vlastníctva, vedeli o obmedzení svojich vlastníckych práv, preto nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia žalobcov bol v predmetnom prípade v rozpore s dobrými mravmi, keďže toto obmedzenie mohlo byť zohľadnené aj pri dojednávani kúpnej ceny na takýto pozemok, prípadne v iných okolnostiach.

Porušením práva žalobcu v 5/ rade sa zaoberal aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v konaní vedenom pod sp.zn. 4014/12 vo veci B. proti Slovenskej republiky, v ktorom p. B. namietal porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru tvrdiac, že jeho žaloba bola zamietnutá svojvoľne a v rozpore s princípom právnej istoty, keďže rovnaké súdy v iných konaniach o totožných nárokoch a to pred napadnutým rozhodnutím, ako aj po ňom, rozhodovali odlišne ako v napadnutom rozhodnutí. Ďalej namietal porušenie článku 1 Protokolu č. 1 vzhľadom na skutočnosť, že Mesto Prešov užíva jeho pozemky a súdy mu svojvoľne zamietli akúkoľvek náhradu v tomto ohľade. V rozhodnutí zo dňa 2.7.2019 ESLP v bode 53 zdôraznil, že v posudzovanom prípade bol sťažovateľov nárok zamietnutý pre rozpor s dobrými mravmi, a to vzhľadom na veľmi špecifické okolnosti prípadu. ESLP v súvislosti s uvedeným poukázal najmä na dobrovoľné nadobudnutie majetku s plným vedomím jeho stavu a uplatňovanie podobných nárokov v mnohých iných prípadoch, bez skutočnej snahy o úpravu vzťahu medzi vlastníctvom a užívaním. Na základe týchto okolností sa na vec aplikovalo ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a žaloba bola zamietnutá. Vzhľadom na vyššie uvedené ESLP dospel k záveru, že nič nenaznačuje tomu, že by aplikáciu § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka v posudzovanom prípade neumožňovali hlboké a pretrvávajúce rozpory v judikatúre. Tento záver neovplyvnila ani judikatúra, ktorá nasledovala po rozhodnutiach prijatých v posudzovanom prípade. Sťažnosť podľa Článku 6 ods. 1 Dohovoru bola teda odmietnutá ako zjavne nepodložená. Čo sa týka porušenia článku 1 Protokolu č. 1 Dohovoru, k uvedenému ESLP uviedol, že v čase rozhodovania vnútroštátnych súdov už bol aspoň jeden podobný prípad, v ktorom súdy na všetkých stupňoch aplikovali § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a teda po celý čas konania bol úspech sťažovateľovej žaloby podmienený absenciou okolností rozporu s dobrými mravmi. Za týchto okolností nemožno tvrdiť, že sťažovateľ uplatňoval niečo

iné, než špekulatívny občianskoprávny nárok bez legitímnej nádeje na úspech a teda nemal „majetok“ chránený Článkom 1 Protokolu č. 1. ESLP preto zvyšnú časť sťažnosti podľa tohto ustanovenia odmietol ako nezlučiteľnú *ratione materiae* s ustanoveniami Dohovoru. Vzhľadom na uvedené ESLP odmietol aj námietku podľa Článku 13 Dohovoru a sťažnosť vyhlásil za neprijateľnú.

Vzhľadom na vyššie uvedené je nevyhnutné konštatovať, že právo žalobcov [okrem práva žalobcu v 5/ rade na náhradu za CKN č. 3145/21 a CKN 3145/23 (viď body 33., 41., 42.)] na priznanie náhrady za zriadenie vecného bremena je nevyhnutné podrobiť kritériu dobrých mravov vzhľadom na skutočnosť, že žalobcovia slobodne nadobudli vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, na ktorých výkon vlastníckeho práva bol obmedzený vzhľadom na v čase prevodu vlastníckeho práva už existujúcu stavbu cestného telesa a najmä s prihliadnutím za plnenie prijaté titulom prevodu pozemkov podľa kúpnej zmluvy z 20.12.2012. S poukazom na uvedené, odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie, považoval priznanie nárokov žalobcov v súvislosti so zriadením záložného práva na ich nehnuteľnostiach za poskytnutie ochrany nároku, ktorého výkon je v rozpore s dobrými mravmi a to vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti prípadu.

Výkon subjektívnych práv vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov možno vnímať ako právo každého správať sa spôsobom, ktorý mu umožňuje zákon alebo ktorý vyplýva zo zmluvy, či z rozhodnutia štátneho orgánu a možnosť domáhať sa svojich práv. Výkon práv a povinností však nemožno chápať absolútne a neobmedzene. Obmedzenie výkonu subjektívnych práv je dané predovšetkým právom na výkon subjektívnych práv iných subjektov avšak nemenej dôležitým kritériom je aj výkon práv v súlade s dobrými mravmi. (§ 3 Občianskeho zákonníka). Poskytnutie ochrany nárokom žalobcov na priznanie náhrady za zriadenie vecného bremena by bolo v rozpore s dobrými mravmi a teda porušením ustanovenia § 3 Občianskeho zákonníka.

Čo sa týka rozhodnutí, na ktoré poukazujú žalobcovia, odvolací súd k týmto uvádza, že vo väčšine z nich sa rieši vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemku, na ktorom je zriadená stavba, ktorá nepatrí vlastníkom pozemku (resp. neboli náhrady za vecné bremeno zriaďované zákonom ako v danom prípade vlastníkom pozemku), teda nejedná sa o totožné skutkové okolnosti ako v prejednávanej príhode. Taktiež uvedené rozhodnutia boli vydané súdmi rovnakej alebo nižšej inštancie, pričom odvolací súd uvedenými právnymi závermi nie je v zmysle žiadneho zákonného ustanovenia viazaný. Žiadne z rozhodnutí, na ktoré poukázali žalobcovia a ktoré by boli vydané súdnymi autoritami, sa nezaobera problémami uplatnenia obdobných nárokov, ako si v predmetnom konaní uplatnili terajší žalobcovia, a to výkonom práva cez prizmu dobrých mravov.

Ku žalobcami predkladaným rozhodnutiam krajských (odvolacích) súdov sa žiada uviesť i to, že názory na záväznosť týchto rozhodnutí, či judikatúry vôbec ako návod na jej aplikáciu súdmi nižšieho stupňa nájdeme aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu, napr. v uznesení Najvyššieho súdu SR zo 14.5.2014 sp.zn. 7Cdo/136/2013, v ktorom sa uvádza, že „favorizácia inej právoplatne skončenej veci nemá v podmienkach Slovenskej republiky všeobecnú (precedenčnú) záväznosť, nemá v nepublikovanej podobe v Zbierke stanovísk a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ani faktickú záväznosť pre iné – podobné prípady prejednávané súdmi, i keď v zložitých prípadoch (hard case) ju možno ako odkazovú metódu (*stare decisis*) používať pri odôvodňovaní súdnych rozhodnutí“ (viď aj Bulletin Slovenskej advokácie 11/2016, JUDr. Moravčíková A., PhD., Judikatúra a pojem ustálená rozhodovacia prax, s. 27 – 32). Pokiaľ rozhodnutie publikované nebolo, o jeho judikatúrnej záväznosti možno hovoriť až vtedy, keď v ňom formulovaný právny názor opakovane potvrdil najvyšší súd, kedy ide skutočne o ustálenú judikatúru, teda o názor najvyššieho súdu, nie iba o názor jedného senátu.

V prípade predkladania predmetných rozhodnutí odvolacích súdov o takúto judikatúru, či ustálenú rozhodovaciu prax nejde. Nemôžu byť preto záväznými pre konanie a rozhodovanie v predmetnej veci.

Pre vec tak bolo určujúcim len brať zreteľ na to, čo zdôraznil dovolací súd, ak kládol akcent na prejudiciálne vyriešenú otázku v inom konaní. Pri záväznosti vyriešenia tejto otázky s prihliadnutím na totožnosť strán a totožnosť predmetu konania (pozemkov, u ktorých sa žiada náhrada) nebol dôvod na to, aby sa ako právne bezvýznamné vyhodnotili skutočnosti, ktoré vo vzťahu (s výnimkou vyššie uvedených záverov pod bodmi 41. a 42.) žiadajúcom náhradu za zriadenie vecného bremena vyhodnotil cez prizmu dobrých mravov súd prvej inštancie. Tu možno uviesť aj to, že podnikateľský subjekt (fyzická osoba), ktorý na základe zmluvy o postúpení pohľadávky vstúpil do konania ako žalobca v 1/ rade je vo svojom právnom procesnom postavení odvodzanom od postupcu limitovaný tým, čím mohol a mal možnosť v konaní uplatňovať jeho predchodca. Predchodca Coryn, s.r.o. podľa zistení plynúcich aj z odpovedí strán na výzvu odvolacieho súdu nebol účastníkom ani sporovou stranou v konaní, v ktorom by sa právoplatne rozhodlo o náhrade za užívanie nehnuteľností, za ktoré uplatňuje náhradu za zo zákona zriadené vecné bremeno (viď bod 20.1.1. písm. a), b) vyššie).

Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok G. proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok P. a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04).

Odvolací súd v zmysle vyššie uvedených dôvodov napadnutý rozsudok vo zvyšnej časti, okrem tej, ktorá bola zrušená, ako vecne správny potvrdil (§ 389 ods. 1 CSP). Vo vzťahu medzi žalobcami v 1/ až 4/ rade a žalovaným v 1/ rade a čiastočne aj vo vzťahu medzi žalobcom v 5/ rade a žalovaným Mestom Prešov je rozhodnutie správne a správne rozhodnutiu vo veci samej zodpovedá aj súvisiaci výrok medzi týmito stranami o náhrade trov konania.

Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu je konečným vo vzťahu medzi žalobcami v 1/ až 4/ rade a žalovaným v 1/ rade a vo vzťahu medzi žalobcom v 1/ a 5/ rade a žalovaným Mestom Prešov. Preto odvolací súd rozhodoval aj o náhrade trov odvolacieho konania vo vzťahu medzi týmito sporovými stranami. Pretože vo vzťahu medzi žalobcami v 1/ až 4/ rade a žalovaným v 1/ rade mal úspech v odvolacom konaní tento žalovaný, odvolací súd mu pri aplikácii ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Podobne úspech v odvolacom konaní malo aj žalované mesto vo vzťahu k žalobcom 1/ a 5/ rade a vo vzťahu medzi týmito stranami v zmysle ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP, je dôvodnými priznanie nároku na náhrady trov odvolacieho konania žalovanému mestu v rozsahu 100 %.

Vo veci odvolací súd týmto rozhodnutím neprivodil konečné rozhodnutie vo vzťahu medzi žalobcom v 5/ rade a žalovaným v 1/ rade. Podobne nebolo možné rozhodnúť potvrdením alebo zmenou výroku rozsudku súdu prvej inštancie ani rozhodnutie o náhrade trov konania medzi žalobcami v 2/, 3/ a 4/ rade a žalovaným Mestom Prešov. Podľa obsahu žalobného návrhu tak, ako je popísaný v bodoch 20.1., žalobcovia v 2/, 3/ a 4/ rade proti žalovanému mestu neuplatňovali žiadne nároky. Ak súd prvej inštancie priznal žalovanému Mestu Prešov nárok na náhradu trov konania aj voči týmto žalobcom, zdá sa, že sa nedostatočným spôsobom vyporiadal s vyriešením otázky úspechu v konaní vo vzťahu k predmetu žalobného návrhu. Odvolaciemu súdu preto ani v tejto časti nebol daný priestor na to, aby o náhrade týchto trov medzi týmito stranami rozhodoval. Preto v tejto časti pri aplikácii ustanovenia § 389 ods. 1 písm. a) CSP neostávalo odvolaciemu súdu nič iné, len aj v tejto časti o náhrade trov konania medzi týmito subjektmi rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušiť.

Podľa § 391 ods. 2 CSP, ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

Podľa § 391 ods. 3 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a vráti mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je povinný v odôvodnení rozhodnutia uviesť aj to, ako má súd prvej inštancie vo veci ďalej postupovať.

Úlohou súdu prvej inštancie bude pri rozhodovaní o žalobe žalobcu v 5/ rade týkajúcom sa náhrady za zo zákona zriadené vecné bremeno k parc. CKN č. 3145/21 o výmere 217 m² s výmerou pripadajúcou na podiel žalobcu v rozsahu 108,5 m² a k parcele CKN č. XXXX/XX zastavaná plocha o výmere 74 m² s výmerou prislúchajúcou žalobcovi v rozsahu 37 m² opätovne posúdiť žalobný návrh v zmysle záverov, ktoré plynú z rozhodnutia dovolacieho súdu, pretože záver dovolacieho súdu je záväzný aj pre súd prvej inštancie (§ 455 CSP). Podobne súd prvej inštancie vyrieši v ďalšom konaní aj záver o náhrade trov konania vo vzťahu medzi žalobcami v 2/, 3/ a 4/ rade a žalovaným Mestom Prešov. Bude potrebné zodpovedať otázku v tom, či pri obsahu žalobného návrhu, aký bol predmetom tohto konania, bolo možné žalovanému mestu priznávať nárok na náhradu trov konania aj voči týmto stranám konania, aj keď podľa ustáleného a súdom pripusteného upraveného žalobného návrhu takýto nárok žalobcovia v 2/, 3/ a 4/ rade proti Mestu Prešov neuplatňovali.

Uvedené rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 2:1 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov, § 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).